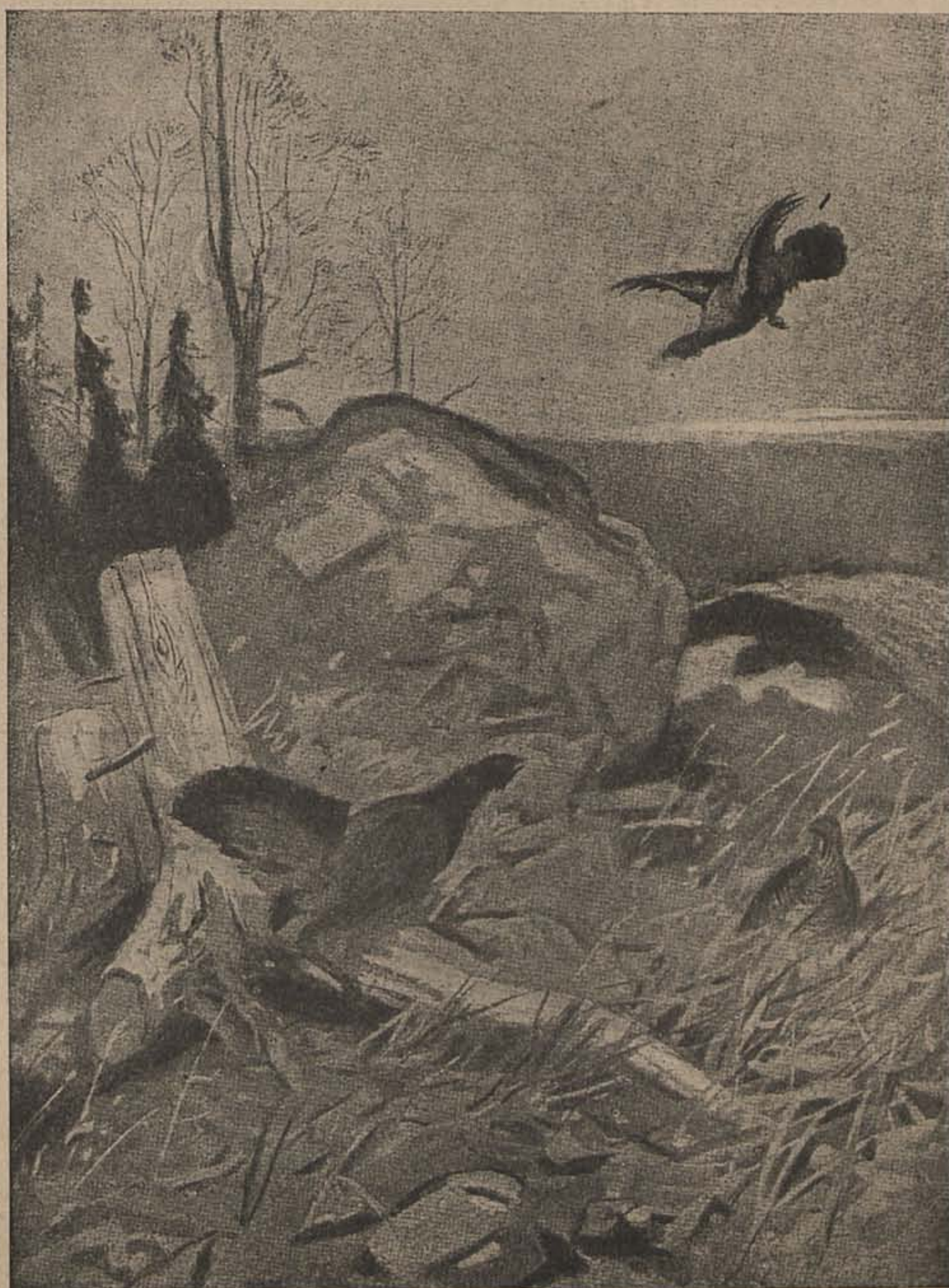
Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Паляунічы Беларусі

Орган беларускага прамыслова-коопэрацыйнага саюзу паляўнічых

1929
№ 5
Май

Год выданьня III

Увясну

Няхай жыве саюз рабочых і сялян!

Паляўнічы Беларусі

№ 5 май. Штомесячная часопісь. Орган Белкахотсаюзу. Год выданьня 3-ці. 1929

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 год . .	2 р. — к.
На 6 м-цаў . .	1 р. 20 к.
На 3 м-цы . .	— 70 к.

АБВЕСТКІ:

Старонка перад тэкстам	150 р.
На апошн. стар. вокл.	100 р.
Ззаду тэксту . . .	70 р.
Аб прапажы сабак . .	1 р.
Аб прадажы сабак . .	3 р.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

Менск, Савецкая, № 71. Тэлефон—405.

ЗЬМЕСТ

Культработа ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі.

(Да абгаварэньня на акруговых сходах упаўнаважаных).

Такое пытаньне пастаўлена на парадак дня акруговых сходаў упаўнаважаных саюзу паляўнічых, пасьля чаго яно будзе абгаварвацца на Ўсебеларускім зьезьдзе.

Фактычна культработа спэцыяльным дакладам абгаварваецца ўпяршыню. Чаму „Белкохотсоюз" рэкамэндаваў акруговым праўленьням паставіць гэта пытаньне на абгаварэньне акруговых сходаў упаўнаважаных і чаму яно ставіцца на абгаварэньне Ўсебеларускага зьезду? Таму, што неабходнасьць разгортваньня культурнай работы зараз паўстае ва ўсю шырыню, таму, што культурныя патрэбы паляўнічае масы за гэты час значна ўзрасьлі, і таму, што мы пачалі зараз будаваць паляўнічую гаспадарку, лёс, якой залежыць толькі ад узросту сьвядомасьці саміх паляўнічых мас. Зараз наступіў пэрыад, калі старыя паляўнічыя-аматары павінны ўступіць сваё месца паляўнічым-гаспадарнікам, паляўнічымм - каапэратарам,—будаўнікам народнае сацыялістычнае гаспадаркі краіны.

Трэба прызнацца, што дзякуючы паляўнічай няпісьменнасьці, ня толькі вясковыя паляўнічыя, але і значная частка гарадзкіх—сьвядомых паляўнічых, мала разьбіраюцца ў паляўнічых справах і, ня гледзячы на тое, што яны фармальна зьяўляюцца паляўнічымі (маюць білет на права паляваньня), нярэдка ня маюць паняцьця, калі і на якога зьвера трэба паляваць, і не знаёмы з пастановамі, ураду аб правілах паляваньня.

Таму разгортваньне культурнае работы ў сыстэме паляўнічае каапэрацыі зьяўляецца задачай аднэй з важнейшых і неадкладных.

Ня маючы вопыту ў гэтай галіне работы, у кожнага паўстае пытаньне,—з чаго-ж пачаць? Бязумоўна з нізавое сельскае паляўнічае ячэйкі. Асяродак цяжару разгортваньня культурнае работы павінен быць перанесен на вёску.

Як-жа гэта зрабіць? Ці не адказацца, такім чынам, ад кіраўніцтва ёю бюро райкалектывам і акруговым праўленьнем, ці, пэўней кажучы, перакласьці з сваіх плеч на чужыя, а такіх зьявіш у нас ня мала, калі некаторыя бюро райкалектываў і акруговыя праўленьні пастанаўляюць арганізаваць у той ці. іншай вёсцы гурток і далей ні ў чым не дапамагаюць. І нядзіва, калі ніводзін з гэтых гурткоў не працуе, бо ні бюро райкалектыву, ні акруговае праўленьне сыстэматычна культработаю ня кіруюць, не забясьпечваюць вясковыя гурткі літаратурай і г. д.

Перанесьці асяродак цяжару культурнае работы на вёску — гэта значыць весьці масавую гуртковую работу сярод паляўнічых вёскі пад непасрэдным кіраўніцтвам і матар'яльнай дапамогай райбюро і акруговых праўленьняў. Мы лічым, што для гэтага неабходна ў першую чаргу ўтварыць сталыя культурныя камісіі ў акругах, а гэта значыць, што пры абіраньні акруговага праўленьня трэба будзе ўлічыць гэта, каб увесьці ў склад яго аднаго ці двух добрых арганізатараў культурнае работы, не ўскладаючы яе, як гэта было да гэтага часу, на членаў праўленьня, якія перагружаны іншэй работай, на людзей, якія ня могуць зьвярнуць ёй максымум увагі,—даручыць вядзеньне гэтай работы працаздольнаму члену бюро райкалектыву ў раёне і трэба цесная ўвязка яе з культасьветнымі ўстановамі і арганізацыямі на мясцох.

Ці маем мы зараз магчымасьці разгарнуць культработу? Ці хопіць на гэта сілы і сродкаў? Маем магчымасьць, можам і павінны яе разгарнуць. Тут толькі неабходна жаданьне і ініцыятыва. Вельмі часта прыходзіцца чуць заявы—што няма каму весьці гэту работу на вёсцы, няма літаратуры і г. д. Ці адказваюць сапраўднасьці гэтыя заявы? Бязумоўна не. Мы да гэтае работы на вёсцы не прыцягнулі блізкую нам вясковую інтэлігэнцыю: настаўніка, агранома, лясьнічага, вясковага фэльчара, дэмабілізаванага чырвонаармейца і ім роўных, з якіх на вёсцы ня мала паляўнічых. Мы культфонды скарыстоўваем не па прызначэньню.

Гэтыя магчымасьці трэба скарыстаць, бо бяз іх мы культработы ніколі не разгорнем.

Зараз большасьць ужо акруговых праўленьняў забясьпечыла раёны бібліатэкамі, арганізавала сталыя бібліатэкі пры акруговых праўленьнях, а калі паглядзець, які мы маем эфэкт ад гэтых бібліатэк, можна сьмела сказаць, што далей акругового і раённага цэнтру бібліатэкі не пайшлі. Вёска аб іх ня ведае, а адсюль вынік, што мы правалілі ў гэту зіму ўсю гуртковую работу на вёсцы па праграме, якая была паслана „Белкохотсоюзам“. Праграма на вёсцы была своечасова, а падручнікаў для заняткаў ня было і няма яшчэ іх зараз. Мы таксама раілі арганізаваць пры хатах-чытальнях паляўнічыя гурткі, а матар'яльная дапамога для арганізацыі іх з боку акруговых праўленьняў ня была аказана.

Гэтыя памылкі трэба зараз-жа выправіць. Нам неабходна мабілізаваць зараз усе сродкі і сілы, каб скарыстаць мёртвы паляўнічы сэзон для разгортваньня культурнае работы, памятаючы, што бяз гэтага разгарненьня аднаўляць паляўнічую гаспадарку будзе вельмі цяжка.

Але-ж аднэй гуртковай работай ня вычэрпваецца культурная дзейнасьць, а асноўнай зьяўляецца масавая культработа, да якой у першую чаргу адносіцца паляўніча-каапэрацыйная прапаганда, куды трэба ўключыць і вытворчыя нарады, пабудова тыраў, стэндаў, арганізацыя экскурсій, наведваньне там, дзе гэта магчыма, музэяў і гадавальнікаў, арганізацыя спаборніцтва на лепшага стралка, лекцыі, даклады і інш.

Гэтыя галіны масавай работы трэба і неабходна скарыстаць зараз, калі мы яе можам праводзіць на сьвежым паветры, прыцягнуўшы і сялян-непаляўнічых.

Каб дасягнуць пастаўленай мэты, гэту работу трэба арганізаваць так, каб яна адначасова служыла і адпачынкам і вучобаю.

Выканаць намечаныя мерапрыемствы мы зможам тады, калі пляны культурнае работы будуць увязаны з агульнымі плянамі работы паляўнічае каапэрацыі і з плянамі культурных арганізацый і ўстаноў на мясцох.

А. У. Белян.

Яшчэ аб каапэраваньні беднаты.

Да гэтага часу амаль што ўсе нашы акруговыя арганізацыі не прыступілі да скарыстаньня фондаў каапэраваньня беднаты, а некаторыя з іх яшчэ гэтых фондаў зусім не вылучалі.

Трэба зараз-жа практычна прыступіць да гэтае работы. Раней за ўсё трэба правесьці шырокую растлумачальную кампанію, скарыстаць дзеля гэтага выезды для арганізацыі сельскіх ячеек, прыцягнуўшы да гэтай справы камітэты ўзаемадапамогі, каб яны таксама прынялі ўдзел як у паведамленьні беднаты, так і непасрэдна ў каапэраваньні.

Каапэраваць трэба толькі выключна вясковую бедноту і батрацтва. Пазыкі для каапэраваньня, на падставе лісту „Белкохотсаюза“ на імя акруговых таварыстваў, выдаюцца на тэрмін ня больш двух год з такім разьлікам, каб бядняк мог унесьці частку паю, падлягаючую пры ўступленьні ў саюз. Таксама можа быць выдадзена пазычка і для ўступнага ўзносу.

Нельга дапушчаць выпадкаў каапэраваньня бяз ведама асоб, якіх каапэруюць. Нас могуць запытаць—каго і як каапэраваць. Гэта не спажывецкая сельскагаспадарчая альбо крэдытная каапэрацыя, адным каапэраваньнем паляўнічага ня зробіш. Гэта зусім зразумела і правільна. Трэба ўцягнуць у паляўнічую каапэрацыю тых беднякоў і батракоў, якія маюць жаданьні займацца паляваньнем, каб павялічыць свой прыбытак у гаспадарцы, але ня маюць самае галоўнае—зброі для паляваньня. Дзеля гэтага акруговыя таварыствы вылучаюць побач з фондамі каапэраваньня, фонды крэдытаваньня беднаты.

У тым-жа дырэктыўным лісьце „Белкохотсаюза“ сказана аб тым, каб забясьпечыць каапэруемых канфіскаванай зброяй ад браканьераў па сабекошту. Трэба паклапаціцца, каб і іншыя маламоцныя колы паляўнічых былі задаволены з найменшым на гэту зброю накладаньнем, гэта значыць па найбольш дзяшовай цане.

У паляўнічай каапэрацыі вельмі мала моладзі і камсамольцаў, таму трэба пачаць сталую працу сярод біднацкай і батрацкай моладзі, скарыстаўшы дзеля іх каапэраваньня фонд каапэраваньня.

Трэба ад слоў перайсьці да справы.

Аднаўляць паляўнічую гаспадарку без разгортваньня культурнае работы—вельмі цяжка.

Каапэраваць бедноту, скарыстаўшы для гэтага фонд каапэраваньня—наша неадкладная задача.

СЬПЯВАК ЖЫЦЬЦЯ ЖЫВЁЛЫ.

(Да стагодзьдзя з дня нараджэньня Альфрэда Брэма).

З артыкула праф. **П. Ю. Шмідта.**

ТО ня ведае „Жизни животных“ Брэма? Хто не зачытваўся гэтымі захапліваючымі, незабываемымі апавяданьнямі аб характарах і прывычках жывёлы і птушак, аб іх розуме і дагадлівасьці? Не, здаецца, няма кнігі, якая-б была так добра вядома ўсім аматарам прыроды. Аб Брэме ўспамінаеш тады, калі толькі захочаш пазнаць што-небудзь падрабязнае аб жыцьці тае ці іншае жывёлы.

Альфрэд Брэм ня быў сам прафэсыянальным вучоным. Натураліст—аматар, паляўнічы і падарожнік, ён уперад за ўсё быў выдатным пісьменьнікам-паэтай, глыбока адчуваючым прыгожасьць прыроды і з захапленьнем апісваючым зьвяроў і птушак, у жыцьці якіх ён умеў бачыць самыя тонкія рысачкі, якія-б ня бачыў звычайны назірацель. Яго яскравыя зацікаўленьні паняволі перадаюцца чытачу, і, сочачы за апісаньнямі аўтара, так хочацца самому падглядзець таямніцы трапічнага лесу або палярнай тундры, пранікнуць у інтымнае жыцьцё іх жыхароў, прыслухацца да таемных гукаў пустыні.

Ня гледзячы на тое, што Брэм не прайшоў сур'ёзнай навучальнай школы, яго веды ў галіне жывёлы былі выключны. Ён накапіў іх паступова ў часы падарожніцтваў чуць не па ўсяму сьвету і ў бытнасьць сваю дырэктарам Гамбургскага заалёгічнага сада.

Ён нарадзіўся 2 лютага 1829 году ў вясковым пастарскім доме ў Саксен-Веймарскам гэрцогстве ў Нямеччыне. Бацька яго, пастар, быў разам з тым выдатным аматарам - арміталёгам, які сабраў вялізарную калекцыю птушак і найлепш ведаў пярнатае насельніцтва аколіц.

У тыя часы Нямеччына ня была яшчэ так густа заселена, як зараз, і кругом на дзесяткі кілёмэтраў цягнуліся незачэпленыя лясы, у якіх было поўна птушак. Пад кіраўніцтвам бацькі, Брэм навучыўся пазнаваць птушак, пазнаёміўся сур'ёзна з іх сыстэмікай і біолёгіяй і атрымаў смак да паляваньня і спадарожніцтва.

Калі Брэму мінула 18 год, адбыўся выпадак, які павярнуў усе яго намеры і накіраваў яго жыцьцё па іншаму шляху. Нехта Мюлер задумаў зрабіць падарожніцтва ў Афрыку і стаў шукаць сабе спадарожніка, які мог-бы заняцца зьбіраньнем навуковых калекцый. Ён прапанаваў гэтую працу маладому Альфрэду Брэму і той з радасьцю згадзіўся.

Улетку 1847 году Брэм упяршыню стаў на глебу Афрыкі, дзе далей яму было суджана зрабіць так шмат каштоўнага для навукі. Ён разам з Мюлерам падняўся на барцы да Асуана, вандраваў і паляваў у лясох Судана, жыў доўгі час у Хартуме і адтуль зрабіў шэраг экскурсій на Галубы Ніл, а потым на Белы Ніл і ў Кардафан. У тыя часы падарожніцтва па Афрыцы было зьвязана з вялікімі цяжкасьцямі і небясьпекамі. Падарожнікам прышлося перажыць шмат усякіх няпрыемных здарэньняў і перахварэць трасцай, але дабыча за гэта была багатая, асабліва па птушках. Дасьледчыкі прапрацавалі ў нетрах Афрыкі паўтара гады і толькі ў канцы 1848 году вярнуліся ў Каір, адкуль Мюлер накіраваўся ў Эўропу, а Брэм застаўся ў Эгіпце, каб падрыхтаваць новае падарожніцтва ў нутраную Афрыку. У Эгіпце ён прабыў да вясны 1850 году.

Альфрэд Брэм

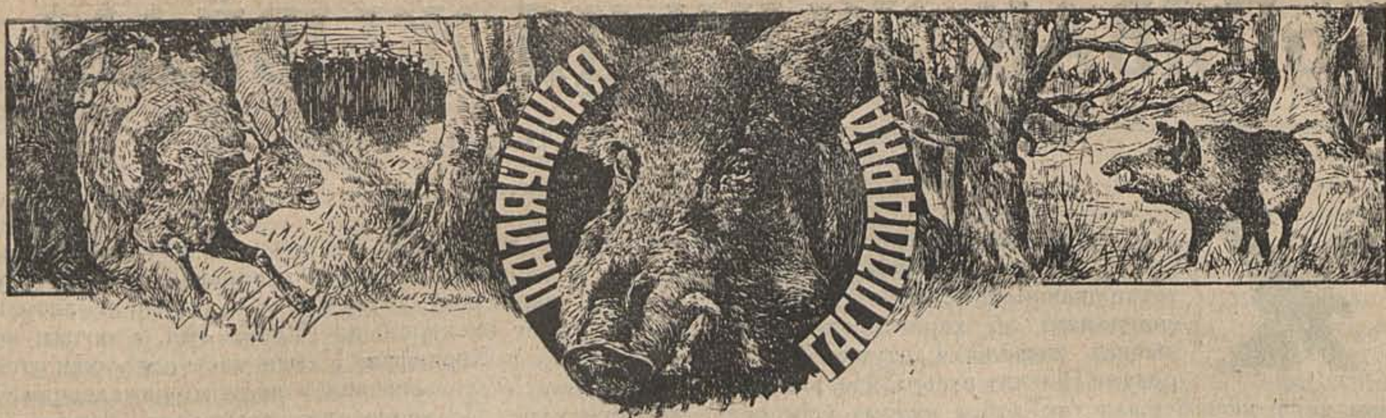
(1829 г.—1889 г.).

У 1863 годзе Брэм выдаў свае згрупаваныя творы „Иллюстрированная жизнь животных“, якія складалі галоўную справу яго жыцьця. „Жизнь животных“ мела вялізарны посьпех. Творы гэтыя зьвярталіся не да спэцыялістых, а да масавага чытача, да ўсіх аматараў жывой прыроды, — яны захаплялі сваім зьместам і блізка знаёмілі з жыцьцём жывёлы. Найлепшыя ілюстрацыі Крэчмэра (у пазьнейшых выданьнях—Кунэрта і Мютцэля) папаўнялі тэкст жыва і дакладна схопленымі малюнкамі жывёлы. Кніга шпарка найшла вялікі круг чытачоў, вытрымала некалькі выданьняў і была перакладзена на іншыя мовы, у тым ліку і на расійскую.

Яшчэ ў часы працы над „Жизнью животных“ Брэм атрымаў месца дырэктара заалёгічнага саду ў Гамбурзе, а праз некалькі год яму прапанавалі арганізаваць у Бэрліне акварыум, які, разам з тым, быў і маленькім заалёгічным садам.

Пад канец жыцьця Брэму ўдалося зрабіць некалькі падарожніцтваў—на поўнач Нарвэгіі, у Ляпляндыю і Гішпанію і, урэшце, да нас, у Сібір і Туркестан. Ён пабываў у 1876 годзе ў самых цікавых мясцовасьцях паўночнага Туркестану і спусьціўся па Іртышу і Обі да Ледавітага акеяна. Гэта падарожніцтва пазнаёміла яго з зусім новым для яго жывёлавым мірам высокіх горных хрыбтоў—Цянь-Шаня, сібірскай тайгі і тундры.

Перанесёныя пры падарожніцтвах у Афрыку цяжкія хваробы моцна расхісталі і падарвалі здароўе Брэма, і ён скончаўся ад хваробы почак 11 лістапада 1884 г., усяго толькі 54 гады ад нараджэньня, яшчэ поўным сілы і энэргіі. „Жизнь животных“, створаная ім, і зараз засталася найлепшым творам. „Сьпявак жыцьця жывёлы“ ўтварыў сабе заслужаны помнік. („В. С.“).

Пытаньне аб паляўнічай гаспадарцы на зьезьдзе лясных працаўнікоў.

(З прамовы праф. Фядзюшына).

АША паляўнічая гаспадарка яшчэ не наладжана. У апошні час на яе зьвернута вялікая ўвага дзяржаўных органаў, як на частку ўсёй нашай гаспадаркі.

Зусім забаронена вясеньняе паляваньне. Гэта мера шмат будзе садзейнічаць павялічэньню колькасьці дзічы, і вынікі ўжо ёсьць, напрыклад, павялічылася колькасьць глушцоў і касулі. Скарочаны тэрміны паляваньня—з 1 жніўня на балотную і вадаплаваючую дзічыну і з 1 кастрычніка—на пушнога зьвера. Гэта мера таксама садзейнічае палепшаньню паляўнічай гаспадаркі.

Для аздараўленьня гаспадаркі трэба правесьці наступныя меры: 1. Рэгуляваць адстрэл дзічы як па яго натуральнаму прыросту, так і вядомае колькасьці кожнае дзічы і для кожнага паляўнічага. Напрыклад, калі, скажам, было два вывадкі якой-небудзь дзічыны ў гэтым годзе, дык трэба адстраляць столькі, каб гэты від дзічыны ня зьнішчаўся тут, а рос і кожнаму паляўнічаму прышлося ў неперавышаючай колькасьці. 2. Забараняць адстрэл дзічы, якая ўжо выводзіцца ў нашым краі. 3. Абвяшчаць заказьнікі і запаведнікі. У гэтым напрамку шмат ужо зроблена. Абвешчана на абшарах БССР 38 заказьнікаў, плошчаю 70 тысяч гэктараў. У будучым гэта плошча павінна павялічыцца. Есьць адзін запаведнік, які мае значэньне па сваёй фауне ня толькі для БССР, а і для ўсяго СССР. Зьездам заалёгаў СССР, была вынесена рэзалюцыя, каб гэты запаведнік зрабіць навуковай установай ва Ўсесаюзным маштабе, бо ў ім ёсьць вельмі каштоўныя аб'екты як для паляваньня, так і для навукі, напрыклад, бабёр.

На жаль, у сучасны момант у запаведніку ня толькі не вядзецца навуковай працы, але наогул пастаноўка справы ў ім кепская. Штат егяроў падабран няўдала, з людзей, ня ведаючых паляўнічай справы а ад гэтага, бязумоўна, у значнай ступені залежыць посьпех у рабоце. Былі выпадкі і браканьерства з боку егяроў запаведніка. Напрыклад, адзін з іх, аб'езчык, забіў у запаведніку выдру, тымчасам ён яшчэ доўга працаваў пасьля гэтага ў запаведніку. Трэба зьвярнуць максымум увагі на ахову запаведніка і заказьнікаў.

Кепска і тое, што некаторыя адказныя працаўнікі ўстаноў адносяцца да паляўнічай гаспадаркі скэптычна. Ня гледзячы на тое, што куніца і вавёрка забаронены да адстрэлу, Дзяржгандаль дазваляў закупляць іх шкуркі. Неабходна сканцэнтраваць загатоўку пушніны ў адных надзейных руках.

Трэба зьвярнуць увагу на вельмі каштоўнага зьвера—выдру. Некалькі год таму назад шкурка выдры каштавала 20 рублёў, а зараз даходзіць да 200 руб. Вядома, што пры такім попыце на яе яна будзе хутка зьнішчана зусім.

Наогул-жа палепшаньне паляўнічае гаспадаркі можа ісьці і за кошт штучнага разьвядзеньня зьвера і птушкі, бо культура сельскай гаспадаркі і індустрыялізацыя робяць сваю справу. Карысна разводзіць, напрыклад, бурага ліса, андатру, трусоў і інш. У гэтай справе ёсьць ужо вялікія дасягненьні і ў нас у СССР і за мяжой. Вялікі ўплыў робіць на паляўнічую гаспадарку і падсеў кармовых траў.

Самая-ж галоўная мера падняцьця паляўнічай гаспадаркі—гэта падвышэньне культузроўню мас і, пакуль што, ахова яе ад браканьераў. Кара за браканьерства яшчэ слабая. Неабходна было-б зрабіць некалькі паказальных судоў над браканьерамі. Гэта адбіла-б ахоту ў браканьераў да паляваньня. А былі-ж выпадкі забойства каштоўных зьвяроў—лося, бабра, і тут трэба было-б зрабіць паказальны працэс над браканьерам.

т. Хадановіч Базыль, з вёскі Лазовічы Кармянскага р., інвалід працы, ходзіць на кавылях — адзін з найлепшых паляўнічых.

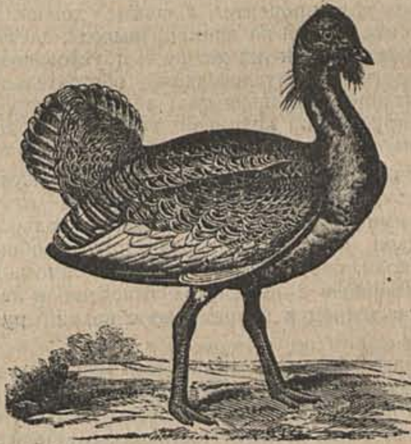
В. Данькоў.

Драфа ў Мазырскай акрузе.

У 11 кілёмэтрах на паўднёвы захад ад г. Мазыра, недалёка ад в. Вялікі-Быкаў і Козенкі, з году ў год выводзіцца адзін, бывае два, вывадкі дрофы, даволі каштоўнай і рэдкаснай птушкі. Да 1927 году было зусім выпушчана з віду і не прадугледжана правіламі паляваньне на дрофу. Мяне ўпэўнівалі, што ў Беларусі дрофа ня выводзіцца, а калі і бывае, дык выпадкова пералётная, якую ня трэба браць пад ахову.

Пры гутарцы з старымі паляўнічымі мне ўдалося выясьніць, што некалі на абшары Беларусі, асабліва ў паўднёвай яе частцы, дрофа з году ў год гнездавалася, што мяне вельмі зацікавіла.

Будучы ў 1927 г. у службовай камандыроўцы на Мазыршчыне, я зусім выпадкова, на кватэры паляўнічага В. К. убачыў крылы дрофы. Мне ўдалося выявіць, што гэтыя дрофы былі забіты недалёка ад в. В.-Быкаў і што каля гэтай вёскі яны штогод прылятаюць і выводзяцца. У довад гэтага я знайшоў таксама чучала дрофы ў Мазырскім т-ве паляўнічых.

Дрофа.

Атрыманыя весткі мяне яшчэ не запэўнілі аб пасяленьні дрофы ў БССР, але ў 1928 годзе ў пэрыяд вывадкаў, мне самому прышлося пабываць недалёка ад в. В.-Быкаў і ўбачыць вывадак дрофы. Іх было 6 штук. З-за далёкай адлегласьці мне не ўдалося пазнаць, колькі з іх было маладых, але даволі таго, што ў Беларусі дрофа выводзіцца.

Устанавіць прысутнасьць дрофы ў іншых раёнах Мазыршчыны мне не ўдалося, бо некаторыя паляўнічыя і іх арганізацыі паведамілі мяне, што ў іх раёнах дрофы няма. Пры спробе знайсьці яе ў Гомельскай акрузе, я выявіў, што паляўнічыя часта бачаць дрофу больш за ўсё ўвосень, калі яна ляціць на зімоўку, а вывадкаў знайсьці так і не ўдалося.

З двухгадовых назіраньняў відаць, што ў нас дрофа выводзіцца толькі ў Мазырскай акрузе і ў адным месцы.

Я лічу, што Мазырскае т-ва паляўнічых павінна паклапаціцца аб ахове гэтай птушкі, аб'явіўшы месца вывадкаў заказьнікам, а паляўнічая маса прышле больш дакладныя весткі аб гэтай птушцы.

Праф. П. Елагін.

Трусы*).

Па ўсіх краёх заўважваецца крызіс у мясе. У Германіі, напрыклад, дзе ва ўгоду буйных земляўласьнікаў высокімі пошлінамі пэрыядычна амаль забараняецца ўвоз мясных прадуктаў з другіх краёў, нярэдкі так званыя „мясныя бунты“, калі бяднейшая частка насяленьня, не даядаючы, рэзка выступае з патрабаваньнем адмены ўвозных пошлін на мяса, а штодзённыя чаргі за мясам, якое выдаецца ў абмежаванай колькасьці складаюць звычайныя зьявішчы. У прыватнасьці, у Баварыі, напрыклад, ядуць мяса сабак. У Францыі і Бэльгіі, дзе спакон-вякоў у вялізарных разьмерах займаюцца разьвядзеньнем трусоў, падобныя мясныя крызісы невядомы. У гэтых краінах мясам трусоў ня толькі насычаецца патрэбнасьць мясцовых рынкаў, але большая колькасьць гэтага прадукту вывозіцца на патрабуючы шмат мяса ангельскі рынак, куды таксама дастаўляецца вялізарная колькасьць мяса трусоў яшчэ і з Аўстраліі ў замарожаным выглядзе на параходах-халадзільніках. Агульнае спажываньне ў Англіі мяса труса складае больш за 40% усіх мясных прадуктаў.

Сярод насяленьня Парыжа, Вены і шмат іншых гарадоў за мяжой спажываньне мяса труса таксама ў вялікім ходзе. Для сельскага насяленьня Францыі і Бэльгіі трусова мяса зьяўляецца амаль выключнай мясной ежай.

Настолькі-ж значнае ўжываньне трусова мяса ўперад за ўсё тлумачыцца яго таннасьцю, што абумоўліваецца лёгкасьцю разьвядзеньня трусоў, якія жывяцца выключна расьлінаю і недалікатны на яду. Нярэдка задавальняюцца і кухоннымі адкідамі— шалухой картоплі, кусочкамі хлеба і інш., таксама непатрабавальны і да памяшканьня. Разам з тым яны пладавіты і скорасьпелы. Па пажыўнасьці, па ўтрыманьню бялкоў, трусова мяса стаіць на першым месцы, утрымлівае 32% бялка, тады як быкова мяса мае бялка 24%, баранова 20%, курынае 19% і г. д., вады-ж утрымлівае 61%, а быкова вады 71%, баранова 77%.

Мяса труса па смаку схожа з мясам курыцы ці індзюка. Пераварваецца яно лёгка, даходзіць да 90% і больш, гэта значыць усвайваецца арганізмам чалавека поўнасьцю, у той час калі быкова мяса пераварваецца толькі на 67%, у выніку чаго ў Заходня-Эўрапэйскіх дзяржавах для слабых арганізмаў прызнаецца найлепшым, нават стаячым вышэй курынага.

Будучы належным чынам прыгатавана, мяса трусоў вельмі смачнае. З мяса трусоў можна прыгатаваць якія хочаш стравы: супы, усякія жаркія, заліўныя, каўбасы і інш. Бульлён не адрозьніць ад курынага, а жаркое з трусоў адзываецца дзічай, што паляпшае смак.

Для асоб, якія жывуць далёка ад мясных рынкаў, як чыгуначнікі, лясьнікі, ды і для ўсіх іншых жыхароў у сельскіх мясцовасьцях трусы сваім мясам дадуць смачную і пажыўную яду, а мехам, шэрсьцю і шкуркаю прынясуць не малы прыбытак.

Будзем спадзявацца, што і насяленьне Беларусі сазнае вялізарную карысьць, прыносімую трусамі і ўзмоцнена зоймецца разьвядзеньнем гэтых высокакарысных зьвяркоў.

*) Глядзі № 4 „Паляўнічы Беларусі“.

Д. В. Востряков.

Разведение серой куропатки и фазана.

ЛАГОДАРЯ катастрофическому исчезновению за последнее время дичи, необходимо позаботиться об ее разведении искусственным путем.

Весьма подходящей полевой дичью для разведения надо считать серую куропатку, и ее следует всеми мерами распространять и разводить, тем более, что это не так уже трудно.

По своей природе, по крайней мере в нашей средней полосе, серая куропатка птица кочующая. Опыт показывает, что серая куропатка, даже будучи поставлена в благоприятные для ее существования и размножения условия, будучи защищена в зимнее время устройством шалашей от стужи и снега, и подсыпкой в них корма, все же, на основании каких либо причин, внезапно исчезает из насиженных мест, также внезапно появляясь в тех местах, где ее не было.

Поэтому, весьма желателен ежегодный подпуск новых пар серых куропаток. Подпуск этот надлежит производить недели за 2—3 до гнездования, т.-е. примерно, к моменту, когда в нашей средней полосе в лесу сходит последний снег. Если серую куропатку выпустить раньше, то она может уйти так далеко, что будет потерян смысл выпуска для тех, кто намерен заниматься разведением ее.

Прекрасные результаты дают серые куропатки, выписываемые из Богемии, ныне Чехо-Словакии. Куропатка эта крупнее нашей и красиво отличается от нее своим темно-сизым, как у домашнего голубя, оперением, с ярко-коричневым большим пятном на груди у самцов. Выводки богемских куропаток свободно метизировались с нашими русскими, и, таким образом, получалось три вида серых куропаток: 1-й—русская, сравнительно мелкая, с бледно-окрашенным оперением, 2-й—богемская—крупная, ярко окрашенная и 3-й межеумочная в отношении величины и окраска.

Хорошие результаты дало и разведение фазанов. Опыт показал, что фазан прекрасно переносит суровые условия нашего климата, при условии, если ему обеспечено достаточное количество корма, предоставленного ему в определенных, равномерно расположенных, местах в соломенных или тыновых шалашиках, могущих одновременно служить ему и убежищем от непогоды.

Наиболее устойчивым показан манчжурский фазан.

Разведение фазанов может быть разделено на три стадии: 1 — разведение в неволе, для подготовки ко 2-й стадии разведения их в полуневоле и 3-я стадия—размножение их на воле.

В первой стадии разведение фазанов происходит на самой усадьбе, в непосредственной близости к жилью человека. В укромном месте, обращенном на солнце и прилегающем, по возможности, к лесу, строится из нетолстого леса, неотопляемый, немного выше роста человека, фазанник, разделенный на несколько (5—6) отделений. Все эти отделения с входной стороны соединяются общим корридором, в котором можно поместить весь инвентарь, потребный для обихода. Из корридора в каждую часть делается низенькая дверь с небольшим стеклом. Стекло это, предназначенное для наблюдений, должно быть закрыто занавеской или задвижкой.

В каждом отделении должно быть сделано небольшое окно, обращенное в выгул. В каждом отделении фазанника устраиваются закрытые помещения для носки яиц.

Каждое отделение должно иметь свой особый, по возможности обширный, выгул; выгулы с боков должны быть больше тех, которые помещаются между ними, так как под них можно захватить боковые стены фазанника; выгулы соединяются с отделением отверстием с задвижкой, чтобы можно было препятствовать фазанам входить во время чистки отделении или выгулов. Каждый выгул должен быть отделен сеткой из шпагата, отнюдь не проволочной, в особенности сверху—фазаны имеют обыкновение в выгулах взлетать и о проволочную сетку разбивают себе головы. За целостью сетки из шпагата, которую хорошо пропитывать каким-нибудь карболинеумом, надо зорко следить, в особенности зимой, когда она сверху заполняется снегом.

Выгулы следует засаживать хвоей, подстригать ее для того, чтобы она разрасталась в ширину и не перерастала сетку. В каждое отделение весной следует сажать одного петуха и двух-трех кур-фазанок—они будут, так сказать, основным капиталом фазановодства, давая материал для дальнейшей стадии разведения в полуневоле.

Уход за фазанами довольно прост, но, конечно, требует бдительности и внимания. Они довольствуются тем же кормом, что и курица. Фазанка в неволе не садится на яйца и в смысле вывода в фазаннике на нее расчитывать не приходится; несется же она хорошо, поэтому выводить фазанят может наседка-курица. Для этой цели особенно хороши индюшки. Индюшку можно насильно заставить рассидеться, посадив ее на гнездо, сперва с искусственными, каменными яйцами; для этого следует только посадить ее в темном помещении на гнездо так, чтобы она не могла встать, и дня через 3—4 она будет считать себя заправской наседкой—тогда и следует подложить фазаньи яйца.

Таким образом, индюшка доставляет то несравненное удобство, что вывод фазанят можно регулировать, в отношении сроков, по желанию.

Когда фазаненки на возрасте, случается, что некоторые из них ни с того, ни с сего начинают болеть ногами и гаснуть в довольно большом проценте. Сильные холода, нередко наступающие у нас весной ко времени вывода, застуживают молодежь в первые же дни их жизни и обусловливают сильный понос и судороги. Этому досадному обстоятельству противодействуют питанием муравьиными яйцами, творогом, перемешанными с нарубленной крапивой. Те фазанята, которые перенесут эти невзгоды, растут легко и быстро.

Территорию для 2-й стадии—полуневоли, желательно отводить где-небудь в сравнительной близости от усадьбы, так как между этими пунктами должно быть довольно частое общение для дачи корма и по наблюдению вообще. Площадь этой полуневоли, необходимая весной и летом, должна быть размером примерно в 2—3 гектара отведена в лесу, местами с густым насаждением и непременно с водой, ручейком или частью озерка.

Вся площадь обносится частоколом или тыном, несколько выше человеческого роста с поднятой рукой, врытым в землю, так хорошо и прочно пригнанным, чтобы ни один фазан ходом не мог проникнуть за ограду. Частокол этот должен быть тщательно лишен и пропускной способности.

Внутри этой площади вальеры—полуневоли, в разных местах ставятся кормушки и шалаши из соломы или прутьев и в нее ранней весной пускаются петухи и фазанки, которые устраивают себе гнезда, где заблагорассудится, кладут яйца, и которым предоставляется свобода высиживания цыплят. Эти петухи и фазанки берутся из основного фонда—фазанника, находящегося на территории усадьбы. Этим фазанам, предварительно перед пуском их в вальеру—полуневоли, пресекается способность летать. Если требуется лишить птицу возможности летать временно, то на одном. или обоих крыльях, туго перевязываются, лучше шелковой ниткой, 3—4 маховых пера; если же навсегда, то отрезаются фаланги, т.-е. короткая, крайняя часть крыла.

В вальеру—полуневоли летом можно переводить окрепшие выводки фазанят из-под кур-наседок и индюшек. Выводки развиваются там и к осени, став на крыло, улетают постепенно на волю, возвращаясь в вальеру. Эта молодежь понемногу наполняет собой округу; подкармливается зимой и усиленно охраняется от хищников, она и составляет фонд, подлежащий далее размножению в диких, естественных условиях, т.-е. в третьей стадии.

Зимой площадь вальеры—полуневоли ни на что не нужна; налетающие фазаны поздней осенью из нее вылавливаются и пересаживаются на зиму в фазанник при усадьбе. Поздней осенью надлежит производить тщательный ремонт изгороди.

На всей территории, на которой культивируется дичеразведение, подкормка всякой разводимой дичи необходима.

Не менее необходима интенсивная, самая беспощадная и постоянная борьба со всякого рода пернатыми, включая ворон и сорок и четвероногими хищниками.

Без этих двух стимулов все заботы и труды никак не могут расчитывать на успех.

Охоткоры! Пишите, как у вас прошла отчетно-перевыборная кампания бюро райколлективов.

ПУШНЫЕ ЗАГОТОВКИ.

Ботвич.

Была недоговоренность.

Период зимней охоты 1928-29 г., а также и отстрел пушного зверя был весьма тяжелым: первые зимние месяцы были засушливыми, с ночными заморозками, а последующие—с большим снегопадом и морозами, сильными ветрами, сдувшими весь снег в леса и к опушкам, что заставило зверя, за отсутствием там пропитания, выйти на поля и луга, где охота как с гончими, так и с подхода затрудняется: зверь не держит тропы, не возвращается к месту, откуда поднят, замечает на далеком расстоянии охотника и т. д.

Все эти неблагоприятные для охоты атмосферные явления дали возможность выполнить задание соответствующих органов по плановой заготовке пушнины по Гомельскому округу по последним сведениям только на 50,5%.

Помимо этого, мешали заготовке и такие явления, как, например: в Ветковском районе наблюдались факты скрытого повышения синдицированных цен на пушнину некоторыми заготовительными органами (что подтверждено актом). Гордуновское П. О. купило лисицу у гр. Харкова за 18 руб., мы же и райсоюз оценили эту лисицу за $^1/_4$ головки, т.-е. 4 р. 50 к., вторую лисицу это же П. О. купило за головку, райсоюз принимал ее только за $^1/_4$ головки. На рынке в Гомеле был задержан представитель Шарпиловского П. О., продающий лисицу и просивший 23 руб. (доведено до сведения Окрторга). Лисица куплена нами за 18 руб. Есть и более вопиющие факты. Так, в Лоевском районе за принятую пушнину П. О. выплачивало хлебом по твердой цене 1 руб. 40 коп. за 16 килограмм. И если взять лисицу за целую головку—18 руб., П. О. платило 192 кгр. хлеба. На частном рынке 16 кгр. хлеба ценились в 3 руб. 50 коп.—4 руб. Таким образом за лисицу платили по 42—48 руб. Уплачивали и другими дефицитными товарами. Это скрытое повышение цен и вносило дезорганизацию в заготовку пушнины. Необходимо в будущем заготовительном сезоне созывать всех основных заготовителей, информировать о ходе пушных заготовок, выпячивать большие моменты и т. п.

Был еще целый ряд нездоровых явлений в нашей работе, как расхождение в определении стандарта-кряжа или, попросту выражаясь, ассортимента пушнины отдельными работниками заготовок.

Плохо и то, что наш охотник, а в особенности деревенский, до сих пор не научился снимать и просушивать шкурки. А ведь редакция журнала „Паляўнічы Беларусі" разослала всем подписчикам книжку о снимании шкурки!

К дефектам в заготовке пушнины необходимо отнести еще два явления: первое то, что Белкохотсоюз с начала заготовительного сезона не стандартизировал цен на кошек и таковые нами заготовлялись по 1 руб. штука, независимо от размера и масти, а принимались Белкохотсоюзом по 1 руб., 75—50 коп. штука, смотря по размеру и второе то, что пушнина окртовариществами отправлялась в Минск Госторгбелу и при приеме там оказывались расхождения в кряже, в то время, когда должны были бы специалисты из окрторгов дать указания по этому вопросу.

Помимо всех вышеизложенных недостатков и дефектов, есть и достижение в нашей работе, это то, что частник-скупщик выжит с рынка.

Сушкевич.

О стандарте на пушнину.

В № 3 „Охотник" помещена статья т. Ушакова „Неувязки в пушном стандарте". Вопрос этот поставлен своевременно, чтобы в будущем заготовительном сезоне не повторять этих недостатков. Необходимо уточнить и дать более определенные, одинаковые для всех заготовителей указания, чем „небольшие плешины" „рваный" (барсук) и проч., ибо все эти данные о дефектности шкурки очень трудно применить однообразно, не имея хотя-бы приблизительных указаний, как определять дефектность по их величине в сантиметрах. Отсутствие измерения дефектности шкурки дает возможность применять стандарт в каждом отдельном случае по своему личному взгляду приемщика, что не дает однообразной приемки и возможности контроля по всем заготовительным учреждениям. Этим можно было-бы также избежать многих споров и ошибок при сдаче пушнины.

Я не знаю, как составляются спецификации при отправке пушнины из округов в центр, но приемка по районам и округам производится почти без всякого учета дефектности. Особенно ярко это сказывается на хоре темном и зайце. В отношении зайца русака стандарт предусматривает: 1-ый сорт—100%, 2-ой—50% и за дефект—скидка 50%, а всеми нашими специалистами заяц попрежнему принимается за 100, 75, 50 и 25%, да еще к этому добавляется брак, так называемый „бегун". Заяц-беляк тоже самое. Ясно, что здесь правильной приемки по стандарту быть не может и здесь страдает сдатчик пушнины, так как приемщик старается отстоять интересы заготовителя.

Кроме того, сдатчику неизвестно, насколько учтена дефектность шкурки и у него создается мнение, что дефектность не учтена и деньги получены полностью за 1, $^3/_4$, $^1/_2$ или $^1/_4$ головки. Все это делает сдатчика недоверчивым к приемщикам разных организаций, если один наглядно укажет на дефект, а другой учтет его только мысленно.

Наши практики хоря 1-го сорта с большими дефектами ставят в 3 сорт, т.-е. платят 50% стоимости, тогда как по стандарту полагается 34%, а где-же 16%? Это-же явная переплата! Если-же такого хоря принимать за 4-ый мифический сорт, так как его в стандарте нет, то за него платят 25%; а где 9%? Это уже недоплата. Вот до чего доводят такие практические деления на 1, $^3/_4$, $^1/_2$ и $^1/_4$ головки и вот их то и необходимо изжить.

Конкурс на зьнішчэньне драпежнікаў.

Страты, якія прыносяць драпежнікі нашай сельскай гаспадарцы на Беларусі, з кожным годам павялічваюцца. Аб гэтым яскрава сьведчаць тыя лічбы і зьвесткі, якія мы ніжэй гэтага друкуем. Яны гавораць за тое, што мы павінны зараз-жа мабілізаваць агульна-грамадзкую думку ўсіх паляўнічых і насельніцтва навокал пытаньня барацьбы з дрепежнікамі і, асабліва з ваўкамі, лічачы гэту работу важнай і адным з мерапрыемстваў паднясеньня ўраджайнасьці беларускіх палёў.

Нікому не сакрэт, што калі ў бедняка воўк зьнішчае каня, яму вельмі цяжка набыць сабе другога каня і для апрацоўкі сваёй зямлі ён вельмі часта ідзе на паклон да кулака, а потым плоціць яму столькі, колькі кулак сам захоча. Гэта мы павінны ўлічыць.

Весьці бязьлітасную барацьбу з гэтым шкоднікам сельскай гаспадаркі мы можам толькі арганізавана, толькі калектыўна, прыцягнуўшы да ўдзелу ў ёй ня толькі паляўнічых, але і ўсё насельніцтва вёскі і ўсе грамадзкія арганізацыі.

Своечасова і ўпаўне правільна паступіла Ц. П. „Белкохотсоюза“, калі яно вынесла пастанову аб абвяшчэньні першага ўсебеларускага конкурсу на зьнішчэньне драпежнікаў і, асабліва, ваўкоў. Дзяржстрах, Наркамзем, Наркамгандлю і „Белкохотсоюз“ вылучылі для гэтай мэты прызавыя сродкі ў колькасьці 4000 рублёў. Згодна пастановы „Белкохотсоюза“ і конкурснай камісіі, конкурс павінен пачацца 15 чэрвеня гэтага году і працягвацца да 1 мая 1930 году. Падрыхтуемся своечасова да яго правядзеньня.

Н. Е. Ц.

Як весьці барацьбу з ваўкамі ўлетку.

Па вестках Белдзяржстраху ваўкамі зарэзана за 1928 г. па БССР буйной жывёлы: коняй—1034 шт., за якіх выплачана страхоўкі 31.020 руб., кароў—1127, выплачана страхоўкі 22.180 руб., а ўсяго выплачана страхоўкі 53.200 руб. Калі-ж ацаніць гэту жывёлу па натуральных цэнах, дык гэтая лічба павялічыцца ў чатыры разы, а калі ўлічыць яшчэ буйную жывёлу, якая не застрахавана і зьнішчана ваўкамі, ды дабавіць дробную, заедзеную ваўкамі, жывёлу, як: сьвіньні, авечкі, цяляты, гусі, сабакі і інш., якая ад зьнішчэньня ваўкамі зусім не страхуецца, дык атрымаецца сума ў 20 разоў большая паказанай.

А колькі гіне ад ваўкоў паляўнічай і пушной жыўнасьці!

Як-жа вядзецца барацьба з гэтым драпежнікам? На гэта пытаньне нам дае адказ дасьледчык паляўнічае гаспадаркі праф. Фядзюшын у сваёй кнізе *), дзе гаворыць, што апошнія дзесяць год аб арганізаванай барацьбе з ваўкамі нават ніхто і ня думаў, у выніку чаго колькасьць ваўкоў ня толькі не паменшылася, але ў некаторых акругах павялічылася.

Усё гэта гаворыць за тое, што мы павінны пачаць бязьлітаснае зьнішчэньне гэтага страшэннага драпежніка.

Як-жа больш пасьпяхова зьнішчаць ваўкоў? Спосабаў зьнішчэньня ваўкоў ёсьць шмат, а галоўныя з іх наступныя тры: 1) стральба з-пад гону добрых ганчакоў, але гэты спосаб некалькі год ужо не практыкуецца, бо такіх сабак у нас у БССР няма; 2) спосаб абкладу флажкамі. Гэты спосаб пры дысцыплінаванасьці стралкоў і добрым абкладчыку ўзімку дае добрыя вынікі, але ён патрабуе невялікіх сродкаў і таму арганізаваць яго цяжка на вёсцы; 3) спосаб праз зьнішчэньне вывадкаў улетку ў гнёздах, які дае вельмі добрыя вынікі, калі добра арганізаваць. Вось гэты спосаб, маючы на ўвазе надыходзячае лета, мы тут і апішам.

Для таго, каб аблава прайшла пасьпяхова, трэба загадзя зрабіць падвыўку і знайсьці логава. Логавы ваўкоў звычайна знаходзяцца недалёка ад рэчкі, ручча, балота і г. д. у невялікіх лясох, найбольш па краёх яго ў яловым зарасьніку. Вывадак бывае каля 4—6 ваўкоў. Паміма старога ваўка часта пры гняздзе бывае 2—3 пераяркі. У гэтым месцы ваўкі вельмі баязьлівы і нават ноччу каля логаў ніякае жывёлы не чапаюць, хіба толькі гэта зробяць пераяркі. Трохі падужэўшых ваўчанят старыя водзяць на корм, дзе яго прыгатавалі старыя ваўкі, ад чаго каля логаваў заўсёды бываюць сьцежкі. Гэта месца будзе забруджана воўчым памётам, касьцьмі, шэрсьцю і інш., па якіх і пазнаецца логава. Ваўчаняты выходзяць на корм прыблізна ў ліпені м-цы, калі, лепш за ўсё, і трэба шукаць гнёзды. Але трэба ведаць, каб вывадкі ня сышлі з логаваў, бо тады іх узяць будзе цяжэй. У гэты час і трэба пачынаць падвыўку. Усумерку асоба, якая ўмее выць павоўчы, накіроўваецца туды, дзе часта чуць вый і пачынае выць. Падвываць можна і як пераярак і як стары воўк. Пераярак вые тонкім галаскам, а стары басам, бяручы пад канец усё ніжэйшыя і ніжэйшыя ноты. Калі ваўкі пасьля 2—3 раз не адгукнуліся, трэба пераехаць у другое месца, бо тут іх няма, а калі ваўкі блізка, дык яны зараз-жа адгукнуцца. Спачатку адгукнуцца пераяркі і стары, а потым пасабачы забрэшуць і малыя. Посьпех аблавы будзе залежаць ад таго, ваўкі адгукнуліся на логавах ці на выхадзе або на жырах. Бывае, што ваўкі не адгукнуцца ад першага разу, калі абодвы старыя дома. Але як толькі самец на промысьле, дык зараз-жа адгукнецца самка, а потым і апошнія. Калі ваўкі адгукнуліся, трэба кінуць падвываць і назаўтра раніцой зноў падвыць і праверыць ці, на тым самым месцы, дзе ўчора, адгукнуліся ваўкі, бо яны часта бадзяюцца на корм і могуць адгукнуцца ў пераходзе. Калі і ў другі раз ваўкі адгукнуліся на адным і тым-жа месцы, значыцца тут іх логавы. Трэба заўважыць, што аблаву ня трэба пачынаць датуль, пакуль ня будзе дакладна ўстаноўлена месца логаваў. Упоўдзень другога дню падвывала накіроўваецца на месца шукаць логаваў. Яны знаходзяцца, як ужо гаварылася вышэй, найчасьцей у крэпкіх мясцох, у яловым зарасьніку і іх можна знайсьці па вытаптанай траве, накіданых касьцях і г. д. Пасьля гэтага застаецца толькі зрабіць аблаву.

Для гэтага, асоба, якая рабіла падвыўку, павінна вылічыць, колькі трэба стралкоў адпаведна мясцовасьці і назначыць дзень аблавы.

*) Динамика и географическое распространение охотничьей фауны БССР, стар. 48.

М. Алексеев.

Родословные, чистопородность и метизация.

НОГИЕ охотники думают, что наличие родословной делали собаку чистопородной, на самом же деле, это вовсе не так. В родословную книгу можно записывать и всевозможных метисов, а выдаваемое свидетельство показывает лишь, что собака не неизвестного происхождения, а имеет несколько колен известных, зарегистрированных предков.

Вот в этих то предках и надо уметь разобраться, чтобы понять, представляет ли данная собака какую-либо ценность или нет, все ли ее предки, а также родители хороши.

Некоторые индивидуумы вредно влияют на потомство и многие кинологи утверждают, что влияние это сказывается даже в тридцатом поколении.

Недавно писали, что клуб любителей немецкой овчарки в Германии, на основании вышесказанного, составил список производителей, которые, несмотря на высокие награды, передавали потомству плохие черты и на них, как на производителей наложен запрет,—все их потомство признается негодным для породы и дисклифицируется на выставках. То же самое сделано и в Северной Америке.

Родословные хороши тогда, когда все перечисленные в них производители известны по выставкам или полевым испытаниям, как у пойнтеров, в родословных же многих теперешних гончих имеются клички собак и фамилии владельцев, которые даже для спецов пустой звук.

Но есть и теперь русские гончие, происхождение которых достаточно известно.

Но эти русские гончие, как я уже говорил, видоизменились—метизировались согласно вкуса заводчиков, в зависимости от того, каких они оставляли щенков.

Некоторые заводчики закрепили у своих собак брыли, что легко сделать, не выбраковывая сразу производителей, имеющих таковые.

Я не враг метизации, но считаю, что таковая возможна только в том случае, если есть достойный материал для скрещивания, если существуют основные породы.

Чтобы вести англо-русских гончих, мы имеем остатки от хороших прежних стай и их потомков, кроме того, всегда можем выписать чистокровных фокс-гаундов из Англии, что уже и сделала Украина, выписавши пару выжловок. Для польско-русской метизации материала нет, все имеющиеся теперь гончие, именующиеся польско-русскими как и откуда произошли неизвестно, а кровных поляков получить неоткуда,—они видимо перевелись.

Единственное, что мы можем делать, это вязать лучших по работе и экстерьеру выжловок, притом типом ближе к русским, с русскими выжлецами известных сильных кровей.

Поступая таким образом, через несколько поколений, мы получим гончих, хотя и не совсем русских, но всех одного типа и, вместе с тем, хороших работников как по красному зверю, так и по зайцу.

Все русские гончие красногоны, лисиц они гонят не случайно, а сознательно бросают зайца и переходит на лису, если таковая очутится в районе их работы. О зайце говорить не приходится,—его они гонят прекрасно, сроднившись с его уловками, главное же их преимущество—легкая нагонка.

Думаю, что питомник Белкохотсоюз встал на твердую почву, разводя, наравне с англо-руссами, русских гончих и скоро гончатники Белоруссии убедятся в этом. Порода, в которой будет преобладать старый русачок, не удается англо-руссам, в которых преобладает фокс-гаунд.

Г. Чирков.

О полевых пробах гончих.

Почти на всех охотничьих с‘ездах со стороны представителей с мест слышны разговоры о необходимости полевых проб гончих.

Действительно, охотник должен больше дорожить не красотой собаки, а ее полевыми достоинствами; чутьем, паратостью, злобностью, вязкостью и т. д. Однако, устроить такие полевые пробы, которые дали бы возможность действительно отобрать ценных работников, очень трудно. Одним из препятствий является то, что наш деревенский охотник не располагает лишними средствами сделать взнос, не имеет средств поехать поездом и вместе с собакой прожить 3—4 дня.

Устранив эти препятствия, сейчас же натолкнешься на другие, из них главным является погода. Если место имеет значение при полевых испытаниях гончих, то погода имеет решающее значение. Хорошую погоду предусмотреть невозможно. Наконец, допустим, что для полевых испытаний выпала хорошая погода. Охотники еще с вечера установили очередь. Вы на сворках выводите около 10—12 штук собак. Судьи с первым номером идут вперед. По распо-

ряжению судьи пускается собака, остальные собаки начинают волноваться, иногда подают голос. Вдруг выпущенная первым номером собака нашла след и на следу стала отзываться. Представьте, какой рев подымут остальные собаки, когда услышат голос первой. Как бы остальные охотники далеко от пущенной собаки ни находились, собаки себя будут держать крайне беспокойно. Если и учитывается то обстоятельство, когда была пущена собака: утром или днем, но все же сравнить утро и день никак нельзя. Те собаки, которых часов 6—8 водили на сворке, уже утомились благодаря беспокойству и постоянному волнению. Надо также учесть еще одно обстоятельство, что многие собаки в незнакомой местности чувствуют себя недостаточно хорошо и скоро не могут ориентироваться. Наконец, у каждого из нас невольно возникнет сомнение, как можно за один или максимум полтора часа вынести какое-либо определенное решение о собаке.

Каждый из нас может сказать, что иногда и хорошие собаки в хорошем месте при хорошей погоде очень долго ищут, а иногда и совсем не найдут зайца. Иногда хорошие собаки скоро найдут зайца или лисицу, но также скоро и бросают. В другое время те же собаки гоняют превосходно. Я был свидетелем, когда превосходные работники раненого зайца не могли найти, по свежему следу не могли гнать лисицу. Для того, чтобы узнать собаку, с нею надо поохотиться несколько раз. Очень часто полевые испытания гончих бывают похожи на лотерею, где удачные обстоятельства помогут неважной работнице получить хорошую аттестацию, так же, как на экзаменах плохие ученики случайно давали хорошие ответы.

Но трудно не есть невозможно, с каждым разом устроители должны приобретать опыт, замечающиеся шереховатости должны сглаживаться и пробы гончих пойдут гладко, как испытания легавых.

Как это назвать?

При Центральном Правлении „Белкохотсоюза“ существует на средства округов питомник гончих собак... О нем пока говорить не будем, а скажем вот о чем.

Секция кровного собаководства Боброхоты по рекомендации зав. отделом Кровного Собаководства т. Алексеева приобрела за 60 руб. польско-русскую выжловку под кличкой „Пальма“, имея в виду распространить от нее щенят среди своих членов. Однако, на деле вышло, что она плохая работница и при том негодная производительница, вследствие старости. Ясно, что Секция наша просила взять ее обратно, и дать годную, хотя бы с доплатой. Но в расчетах мы ошиблись. Нам написали, что мы Вам продали выбракованную (!) „Пальму“ не как полевую работницу, а как матку.

В связи с этим мы спрашиваем: 1) Кто от 24-IV 28 г. писал нам, что „Пальма“ — лучший гонец в Минске, как не т. зав. питомником Алексеев, которому как, казалось, кинологу и судье можно было верить? 2) Кто по телефону и лично рекомендовал нам „Пальму“--как не сам т. Даньков? 3) Кому это не известно, что от 9 летн. сук нельзя ожидать хороших производительниц? Если даже у нас питомник и 2-го разряда, то это не значит, чтоб туда можно было сбывать барахло 1-го разряда, а потом стоит ли выжловок перворазрядных из Центрального питомника вязать с бобруйскими выжлецами 2-го разряда, как это собираются проделывать заинтересованные со своими перворазрядными.

Бобруйчане, в лице своей секции кровного собаководства, ставят вопрос ребром и поднимают его на предстоящем С'езде во всей широте. Подобных гончих, как „Пальма“, можно приобрести всюду и без существования Центрального Питомника.

Ну, а о том, как суть описанное назвать — пусть каждый сам себе ответит. Мы считаем, что комментарии здесь излишни.

А. Галлинг.

Ответ т. Галлингу

Моя рекомендация „Пальме“ выразилась только в том, что я сообщил устно товарищам из Бобруйска о хорошем гоне ее потомства. Сама „Пальма“ когда-то слыла по Минскому округу первым гонцом. Рекомендацию я давал, после того, как секция кровного собаководства Боброхоты решила купить у нас „Пальму“, хорошо зная, что она питомником Белкохотсоюза выбракована.

Тов. Галлинг знал об этом, а ровно и о том, что „Пальме“ не 3--4, а 9 лет, а из этого видно, что она может дать 1—2 ценных приплода, о чем и было сказано мною т. Галлингу и Иощику.

„Пальма“ была продана щенная и как гонца ее рекомендовать в девятилетнем возрасте никто не мог. Кроме того, она была выбракована, не как порочная, а как русско-польской породы, каковую питомник Белкохотсоюза разводить не предполагает. Что касается ее породности, то достаточно указать на ее награды, которые она получила на 2-ой всебелорусской выставке в 1925 г.—большую серебрянную медаль и приз Минохоты —15 р. и на 3 всебелорусской выставке в 1926 г.—большую серебрянную медаль, и как лучший гончий, приз Минохоты—часы и приз Белкохотсоюза—патронташ. (Отчеты судей на 2 и 3 выставках).

Может быть т. Галлинг имел намерение купить „Пальму“, получить от нее приплод и потом, обвинив работников Белкохотсоюза в продаже плохой собаки, вырвать из питомника лучшую собаку.

Что касается вязки наших выжловок с выжлецами Боброхоты, то мы этого делать не собирались и не собираемся, так как имеем выжлецов всех пород в питомнике в достаточном количестве и высших кровей, чем в питомнике Боброхоты.

Вот я то не знаю, как назвать сплетню вокруг этого дела.

В. Даньков.

Ліст у рэдакцыю.

Паважаны таварыш рэдактар!

Прашу зьмясьціць у наступным нумары вашае часопісі наступнае.

У вашай часопісі № 2 за 1929 г. быў зьмешчан артыкул т. Аляксеева, дзе гаварылася аб брудастым ганчаку. Прачытаўшы гэты артыкул, я падумаў, якім чынам т. Аляксееў 8 ліпеня 1928 г. на выстаўцы ў Гомеле, калі я вывеў на рынг брудастую выжлоўку „Брэйн“ забыўся аб гэтай пародзе і запытаўся ў мяне: „што гэта за парода сабакі?“ Калі я адказаў, што гэта курляндзкі ганчак, прывезен з маёнтку графіні Чарнышовай-Безабразавай, дык т. Аляксееў сказаў: „такой пароды я ня бачыў і ня чуў“.

Такая атэстацыя была дана майму ганчаку т. Аляксеевым у прысутнасьці таварышоў паляўнічых на выстаўцы на рынгу, якія ведаюць гэтага сабаку як рэдкага ганца і якія з-за гэтага ўступілі з т. Аляксеевым у спрэчкі. Тав. Аляксееў пасьля гэтага прыдраўся да клічкі, усё-ж прысудзіў „Брэйне“ бронзавую мядаль і сказаў, што: „курляндзкіх ганчакоў я ня ведаю, а брудастых ведаю“.

Чытаючы артыкул у часопісі „Паляўнічы Беларусі“, дзе сказана аб брудастых курляндзкіх ганчаках, я стаў у тупік і прашу рэдакцыю адказаць на мой ліст.

Шустоў.

17-III 29 г., г. Гомель.

Адказ т. Шустову.

Паважаны таварыш!

Аб існаваньні курляндзкага ганчака чуў ня толькі я, але і кожны колькі-небудзь знаёмы з літаратурай аб ганчаках. Выжлоўка „Брэйна“ не курляндка (чыстапсовая або брудастая), а можа быць аднесена да рускіх брудастых, але яна мае істотны недахоп — ухіленьне ад тыпу, гэта — касматыя ногі, што панізіла яе ўзнагароду да бронзавай мядалі і прымусіла пытацца аб яе паходжаньні.

М. Аляксееў.

Літаратура і жыцьцё

Першае братаньне.

ВЯСНА 1916 году. Сонейка ласкава грае сваімі праменьнямі, саграваючы прамерзшую зямлю, будзіць да новага жыцьця заснуўшую прыроду. Недзе далёка ляніва бухаюць нямецкія гарматы. З-за лесу зрэдка адклікаюцца ім „нашы". Усё ў парадку, але асаблівага жаданьня ўсалдатаў абменьвацца стрэламі няма. Часовае кароткае зацішша. Ворагі прытаіліся, аддыхаюць. У газэтах ужо з тыдзень паўтараецца—„На фронте без перемен".

А прырода жыве сваім жыцьцём. Раніцамі яшчэ зьвіняць пад нагой льдзінкі, але ўдзень сонца грэе добра. Шпарка бягуць ручайкі, з вільготнай зямлі выглядаюць першыя пралескі. Калі-ні-калі высока ў сінім небе цягнуць журавы і гагочуць дзелавіта гусі. У сумерках праплыве цёмным сілуэтам слонка, харкне і зноў ціха, але ўва ўсім, нават у самім пралёце доўганосай слонкі, у асаблівасьці шуме леса адчуваецца, што вясна вясёлая, шумная, завушчая ідзе. Яшчэ цёмна... Пасьля душнай сырой зямлянкі вясеньняе паветра ап'яняе, бадрыць. Ногі паволі ступаюць па непрамёрзлай уначы сьцежцы.

Група Крычэўскіх паляўнічых пасьля ўдалага паляваньня на ваўкоў.

Да лесу, дзе Норкін чуў трох глушцоў, ня больш кілёметру. Лес гэты градой распалажан паміж перадавымі лініямі, але з боку немцаў акаймлён ракой, а з нашага боку—балотам, і, дзякуючы такім натуральным перагародам, увесь гэты вучастак даволі спакоен.

Норкін лёгкай скальзячай паходкай ідзець паміж вялізарнымі сасонкамі, якія нібы ўпіраюцца ў неба сваімі высокімі калонамі, падтрымліваючы яго. Усход ужо пакрыўся кармінава-розавай палоскай.

Моцныя сасонкі і неба зьменьвалі памінутна свой фарб і былі пахожы на відзеныя Норкіным у часы вясеньніх паляваньняў у яго далёкай Уладзімерскай губэрні, дзе ён з дубэльтоўкай скакаў з купіны на купіну пад песьню глушца, і малюнкі мінулых паляваньняў уставалі ў яго памяці.

Раптам зьлева пачаў „тачыць", і ўздрыгнуўшы Норкін стаў падкрадвацца ў перадрасьветным таемным сумерку да глушца, які хаваўся ў цемнаце. Хутка справа, уперадзе таксама запелі глушцы, але неяк робка, зноў перасталі. Левы-ж точыць, шыпіць і дуецца ў экстазе каханьня, і ўсё бліжэй і бліжэй падыходзіць Норкін да красаўца.

Замёр у знойнай істоме каханьня, у абратным прызыве глушэц, замёр і вокам здаецца не маргне. Глядзіць на яго Норкін, любуецца, адарвацца ня можа ад малюнка.

Але хруснула ветка пад нагой, забыўшага ўсё апроч глушца чалавека, і лясны красавец шумна сарваўся з дрэва і цёмнай ценьню паплыў між вялічавымі сасонкамі.

„Корош русс!.. Корош!.."

Норкін уздрыгнуў. У трыццаці кроках стаяў немец і так адкрыта, пасяброўскі ўхмыляўся, нібы яны ня „ворагі". а сябры, паляўнічыя! Відаць і немца захапіў пыл паляўнічага і ён як і Норкін прыйшоў палюбавацца малюнкам вясны.

Падыйшоў немец да Норкіна, „козьзюножку" зьвярнуў, „старой" пачаставаў—і ўсё гэта так проста, прыемна, як і ўперад у лесе сустракаўся Норкін з паляўнічымі.

Цяжка гаварыць з немцам, а ўсё-ж як-небудзь зразумелі яны адзін аднаго. Пыл паляўнічага перамог, памірыў ворагаў.

— Вайне скора канец!—гаворыць Норкін.

— Да, да! Канец!—радасна адказаў немец, нібы веручы ў гэты „скоры канец".

— Прыяжджай да нас, у Расію, шмат перабачыш гэтых самых глушцоў,—заве Норкін, і немец дзякуе і пажымае руку Норкіна і шчака ў немца дрыжыць. Хвалюецца—душу паляўнічага сустрэў.

Разьвіталіся... Кожны пайшоў да сваіх. Адыйшліся, абярнуліся, глядзяць, машуць рукой адзін аднаму, ухмыляюцца.

Гэта было першае братаньне, а ў кастрычніку 1917 г. збыліся словы Норкіна. „Ворагі" віталі адзін аднаго па-сапраўднаму пад сьцягам пралятарскае перамогі.

Охота у древних культурных народов.

(Очерк проф. Ал. Макаревского).

ХОТА один из древнейших промыслов человека. Существовали целые века, так называемые, охотничьи периоды жизни тех или других народов. Но и позднее, когда некоторые народности древности достигли значительной цивилизации и когда другие промыслы: скотоводство, земледелие и т. д. делались господствующими, все-таки охота оставалась любимым занятием древнего человека.

Вот почему самые древнейшие памятники, какие сохранились до настоящего времени, часто дают весьма интересные сцены из охотничьей жизни. Среди этих памятников часто имеются сцены охоты, на которых изображены охотничьи собаки древности.

Два таких древнейших памятника, весьма интересных в своих подробностях, мы и даем на прилагаемых рисунках. Эти рисунки заимствованы из скульптурных изображений древнего Египта и Ассирии. Мы их взяли из весьма интересной книги **Габриэля Мартилье** (Gallue de Martillet) **„Происхождение охоты, рыбной ловли и земледелия“**, вышедшей в Париже еще в 80-х годах минувшего века.

Возвращение древнего египтянина с охоты.

На I рисунке мы видим древнего египтянина, возвращающегося с охоты с прекрасной борзой собакой, идущей у его ног, несущего на плечах дикую козу (газель), а в руке серого зайца, точь в точь такого же, как и современный русак. Как видите, охота была удачна и мы только не видим орудия охоты, но на другом рисунке мы видим, что египтяне тогда имели прекрасные и дальнобойные луки, с которыми они не только охотились, но и вели войны. Нас больше всего поражает рисунок собаки, в которой легко узнать современную гладкошерстую борзую, эту, действительно, одну из древнейших охотничьих пород, которую в наших условиях жизни почти можно считать уже вымирающей.

Примите же к сведению, что этот рисунок взят со стены Некрополя в древних Фивах и относится к царствованию Аминофиса III, который управлял Древним Египтом приблизительно за 3500 лет до настоящего времени. Прошли многие, многие столетия, а охотничья собака глубокой древности сохранилась до сих пор. Можно и теперь еще видеть такую же серопепельную окраску борзых с небольшими пятнами, каковая когда то почти сливалась с песчаными степями Египта.

Не менее интересна и вторая сцена охоты на диких лошадей уже в Древней Ассирии с крупными собаками, напоминающими современных догов. Исторические памятники свидетельствуют, что, действительно, в Ассирии тогда разводились могучие доги, которыми пользовались ассирияне.

Данный рисунок еще более древнего происхождения и относится к времени лет за 4000 до настоящего.

На нем больше условностей древнего скульптора, нет перспективы, одна убитая стрелами лошадь как бы на воздухе, но одновременно, разве вы не узнаете диких лошадей типа лошади Пржевальского, какую мы теперь можем видеть в Московском Зоопарке.

Теперь, имея хорошие для охоты ружья и другие припасы, уже не могут повторяться подобные сцены охоты с дрессированными собаками, но несомненно, они когда то играли большую роль в жизни охотников.

Охота на диких лошадей с догами в древней Ассирии.

Паляўнічыя паведамляюць.

△ **Паляваў пасьля 15 лютага на зайцоў** з сваімі знаёмымі **назірацель за паляваньнем Амчавіцкага с-с. т. Пеняс.** Так, на яго вачох яго сябра гр. Ажэўскі забіў пасьля 15 лютага зайца, ды, да рэчы сказаць, хваліўся, што і цецярукоў кожную вясну страляе з ім. Вось дык назірацель! Пазбаўце бедных зайчыкаў ад такіх драпежнікаў.

△ **Водзяць сабак у забаронены час** паляваньня ўлетку з сабой у лес **лясьнікі Слуцкага лясьніцтва.** Напрыклад, гр. **Жыткевіч** ніколі ня ідзе без сабакі. Неабходна зьвярнуць увагу на гэта Слуцкаму Бюро калектыву паляўнічых і лясьніцтву.

△ **Пападаюцца бабры ў сеці** пры лоўлі рыбы ў заказьніку **на раце Сожы,** яе прытоках і ваколічных вазёрах. Бабруйскаму Акруг. Т-ву паляўнічых і Зем. аддзелу неабходна зьвярнуць увагу і, калі патрэбна, забараніць лавіць рыбу у мясцох разьвядзеньня бабра.

△ **Няшчасны выпадак** здарыўся з гр. **Ігнаценка М. А., з в. Сьпярыжжаў** Брагінск. р. Гом. акр. Жадаючы папрабаваць сваю стрэльбу, ён уклаў патрон і стаў сілай заганяць яго ў ствол. Зрабіўся ўзрыў патрона. Ігнаценка атрымаў моцныя параненьні і накірован у больніцу г. Гомеля. Гэты выпадак паказвае, што лепш трэба адносіцца да стрэльбы і падбору прылад.

△ У № 6 „П. Б.“ за 1928 г. паведамлялася аб забойстве ганчака на прывязі ў Магілеве. 3-га красавіка там зноў на 80 крокаў ад хаты забіты пойнтэр сябра саюзу паляўнічых Зіновіча. Трэба зьнішчыць гэты від хуліганства.

Зернов А. А.

О стрельбе по движущимся целям.

Искусство стрельбы по летящей птице, или бегущему зверю дается большинству охотников не легко.

Об'ясняется это не столько тем, что такая стрельба уж очень трудна, а больше тем, что охотник не знает, от каких причин зависит ее успешность и делает ряд ошибок и при выборе ружья, и при пристрелке его, и в самих приемах стрельбы.

Вот о том, что надо знать, чтобы этих ошибок не делать, я сейчас и расскажу.

Первое условие успеха стрельбы на охоте по движущейся дичи — это быстрота выстрела. Дичь движется быстро, появляется часто внезапно, да к тому же еще на короткое время в просвете ветвей и т. п. Если копаться, то дичь может выйти из сферы действия выстрела или скрыться за кустами.

Второе условие—уменье взять правильное **„упреждение“**.

Всякий охотник знает, что для того, чтобы попасть в летящую птицу или бегущего зверя надо целить не прямо в него, а вперед. Но о том, как велико должно быть это „упреждение“ знают очень немногие и большинство промахов происходит от того, что охотник берет вперед недостаточно и, как говорят, „обзаживает“. Это общая ошибка охотников и у нас и заграницей.

Как же велико должно быть „упреждение“?

Большинство пернатой дичи летит со скоростью от 13 до 18 м/сек. В среднем со скоростью 15 сек., т.-е. около 15 метр/сек. С такой же почти скоростью бежит и испуганный зверь.

Среднее охотничье расстояние 35 м, дробь средних номеров пролетает за время около 0,14—0,15 при черном порохе и 0,12—0,13 сек. при хорошем бездымном.

Значит за время полета дроби дичь успеет переместиться на $1^3/_4$—$2^1/_4$ метра. Вот, значит на сколько надо брать вперед поперечно летящей дичи, чтобы поразить ее центром заряда. Очень немногие берут такие упреждения и поэтому остальные или начисто промахиваются или задевают дичь только краем заряда.

Но и это упреждение в $1^3/_4$—$2^1/_4$ достаточно только, если охотник стреляет правильным способом, а многие стреляют такими приемами, что для них, как увидим, упреждение надо еще увеличить в 2—$2^1/_2$ раза.

Охотники стреляют по движущейся дичи в общем 4-мя способами.

Первый способ—самый правильный и самый лучший по результатам—это стрельба **„на вскидку“**.

При этом способе охотник не выцеливает дичь сознательно, а только, устремив на нее взор, вскидывает ружье к плечу и сейчас же нажимает на спуск, совершенно не проверяя, как направилось на цель ружье.

Этим способом можно стрелять только в том случае, если ружье, как говорят, **„прикладисто охотнику“**, т.-е. так подходить к нему по весу, размерам и форме ложи, что само достаточно правильно направляется на цель.

Кроме того, для стрельбы этим способом надо путем упражнения свыкнуться с ружьем так, чтобы составлять с ним как бы одно целое.

В этом попадании без сознательного выцеливания нет ничего удивительного. Ведь при швырянии камня, игре в бабки или городки тоже определенного выцеливания нет, а тем не менее попадают. Дело в том, что путем упражнениям глаз, и нервы, и мускулы привыкают действовать согласованно, хотя мы и не можем об'яснить себе, как именно мы прицелились, бросая камень или бабку.

Кроме того, чтобы убить дичь не надо попасть в нее обязательно центром заряда. В общем, можно сказать, что при средней ошибке в прицеливании в 1—$1^1/_2$% от расстояния успех стрельбы будет удовлетворительным.

Однако, стрелять способом „на вскидку“ можно только на сравнительно близких расстояниях и во всяком случае не далее 40—50 шагов. Иначе ошибка будет уже слишком велика. Кроме того, надо иметь „прикладистое“ ружье, а у нас на это мало обращают внимания. Наконец, если ружье бьет очень кучно, то стрельба на вскидку не дает хороших результатов, т.-к. при очень кучном бое ошибка прицела должно быть много меньше $^1/_2$% расстояния, а для многих и 1½% недостижимы.

Поэтому нередко приходится стрелять поправляя ружье перед спуском курка и вообще выцеливая дичь.

Во втором случае надо стрелять, как говорится, **„с поводкой“**.

При этом способе надо вскинуть ружье сразу на сколько нужно вперед цели и поправляя и выверяя его вести все время сообразно движению дичи, так, чтобы „упреждение“ все время сохранялось. Когда ружье достаточно выверено, надо нажать на спуск, ни в коем случае **не останавливая движения ружья**.

Третий способ—стрельба **„с рывком“**. При нем ружье вскидывается прямо на дичь и поправляя и выверяя прицел охотник все время держит его на дичи, а перед самым спуском курка делает рывок вперед. Этот способ пригоден только, если приходится стрелять дичь в очень одинаковых условиях, например, встречных вальдшнепов на тяге. Если же условия разнообразны, то способ этот дает плохие результаты и поэтому привыкать стрелять им не следует.

(Продолжение следует).

Проф. А. Федюшин.

Размножение бобра и искусственное его разведение в Америке[1]).

Размножаемость у бобра меньшая, нежели у большинства грызунов. Период течки у бобра наступает самой ранней весной, у нас, повидимому, в марте—начале апреля, а на Эльбе в феврале-марте. В это время и у самцов и у самок наблюдается сильное выделение струи, специфический запах которой способствует сближению полов. Часто в поисках другого пола весною, во время разлива рек, бобры предпринимают далекие путешествия и могут появляться в тех местах, где обычно не обитают.

Спаривание, по наблюдениям немецких авторов, происходит в воде и на суше. Молодые появляются слепыми через шесть недель; через восемь дней после рождения они открывают глаза. Число детенышей колеблется от двух до пяти, чаще всего (у вполне взрослых самок) но, по данным американского зоолога Бэйли (V. Bailey) известны случаи рождения 6 и даже 8 молодых. Будучи величиною с крысу, молодые уже могут плавать и следовать за матерью. Убитый браконьером в Заповеднике молодой бобр в августе был величиною с крупную кошку.

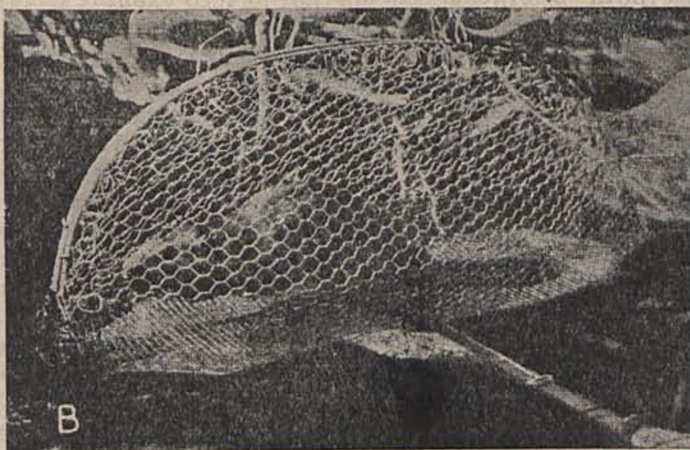
Осенью, когда молодые достигают величины зайца, они отгоняются родителями и начинают вести самостоятельную жизнь К зиме они выстраивают новые себе хатки, либо занимают и ремонтируют брошенные старые.

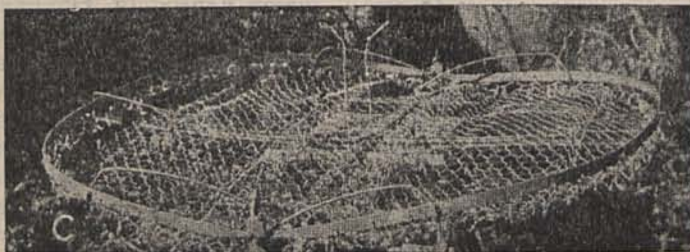
По числу вновь возводимых и ремонтируемых построек можно безошибочно судить о ежегодном приросте животных на определенной территории.

Таким образом, на основании данных относительно размножаемости бобра, можно видеть, что при известной охране, это животное может довольно быстро быть восстановлено в численности в тех местах, где для этого имеются необходимые природные условия, т.-е. водоемы и достаточная прибрежная растительность, главным образом, осина, тополь, лоза. Практика восстановления численности бобрового населения в Северо-Американских Соединенных Штатах и в Норвегии, где до последнего времени для указанной цели применялась тщательная охрана, вполне подтверждает сказанное. Так, в Норвегии, в течение 30 лет, колония бобров, насчитывавшая не более 100 экземпляров, разрослась в настоящее время в самую крупную в Старом Свете, насчитывающую 12—14 тысяч экземпляров. В Америке же бобр уже несколько лет не только вполне восстановлен, но и снова приносит огромный доход, исчисляемый миллионами долларов.

Тем не менее, там же в настоящее время особенное внимание обращено на искусственное разведение бобра в условиях неволи, в огороженных участках, т.-н. бобровых фермах. Данные об успешности и технике ведения этого дела нами почерпнуты из работы известного американского специалиста В. Бэйли (V. Bailey), изданной недавно Департаментом Земледелия Соединенных Штатов. Из этой работы мы узнаем, что бобры в условиях неволи легко становятся вполне ручными, что бобр быстро осваивается и приспособляется к новой обстановке и, если в пище не чувствует недостатка—он обычно не предпринимает никаких попыток к подкопу или прорыву за ограду питомника (при этом никогда не наблюдалось случая подкопа под ограду на суше, а если последнее и случалось, то только в воде). Но, что особенно важно для целей искусственного его разведения это то, что размножаемость бобров в неволе остается не только нормальной, но даже несколько повышается по сравнению с таковой у диких, ибо в условиях полной охраны гибель молодых случается значительно реже. Следующие примеры указывают на степень быстроты роста бобровой колонии в искусственных питомниках.

(Фото № 1).

Усовершенствованный капкан для ловли бобров живыми.
B. В замкнутом виде, с пойманным бобром; C. Настороженный.

Пара бобров, засаженные в сентябре 1923 года в огромный участок (в штате Мичиган около Люту) к сентябрю 1925 г. дало потомство не менее дюжины особей, еще через год, в сентябре 1926 г. было насчитано несколько семей молодых и старых, всего до 25 штук. Эта колония обитала сначала на пространстве 11 десятин, а затем им отвели площадь в 100 десятин.

В другом месте (вблизи Boype City) 4 бобра (один старый самец и самка с двумя молодыми) были помещены в сентябре 1923 года в огороженный участок реки. Через два года там уже было более дюжины животных. Ряд подобных опытов убедил американских исследователей, что при хороших кормовых и охраны условиях через год можно ожидать по меньшей мере 100% прироста животных. Так, в 1901 году от провинции Онтари подарили губернатору Минезота 2 пары молодых бобров для заселения озера Итаска в национальном парке штата. Один самец был убит в пути, так что озера достигли только 2 самки

[1]) Начало см. „П. Б." № 1—4.

и самец. В 1912 г. там же было 50 хат, а число бобров—не менее 250, несмотря на случаи браконьерства. В 1914 году число хат достигло 92, а число бобров 460. В 1916 году жилых хат было 127 и бобров не менее 635. Промышлять там бобров стали при помощи капканов с 1917 года, но все-таки, численность колонии росла и к 1921 году количество ее особей составляло приблизительно 1000. Разумеется ловля производится под контролем, со строгим учетом числа добытых и всегда может быть регулирована. Кроме того, капканы ставятся поодаль от хат, что гарантирует попадание в них старых самцов, так как самки и молодые обыкновенно придерживаются близости хат. В штатах, для целей разведения бобров обычно выбираются участки в других отношениях мало на что пригодные,—берега озёр, заболоченные рукава рек и т. п. В Северной Америке так-же как и у нас (о чем я буду говорить в следующей статье) возможности широкой бобровой культуры почти неограничены, ибо для этого требуются сравнительно небольшие средства и несложные физические условия: необходим водоем и при этом довольно глубокий, не менее 5 футов, для того, чтобы животное могло зимою свободно плавать подо льдом, а летом имело бы надежное убежище от врагов; кроме того, необходимы береговые заросли, особенно осинника, ивняка, тополя и др. мягкие породы.

Площадь, которая необходима для бобровой фермы, на основании американского опыта должна быть от 100 и до 500 акров, но начинать дело можно, понятно, и на 1-м—2-х акрах, а по мере увеличения колонии—необходимо, разумеется, площадь питомника расширять. Поэтому, выбирая место для фермы, следует иметь в виду возможность в будущем ее расширения. По данным американского опыта небольшая колония в несколько экземпляров может начать приносить доход не ранее, чем лет через 5—8 после вложения капитала на организацию фермы. Так как среди бобров имеются различные вариации индивидуальные и географические в окраске и других качествах меха, и цена на последний целиком зависит от его качеств, то понятно, что при искусственном разведении бобров стараются выбрать на племя лучшие с промышленной точки зрения экземпляры. Самый ценный мех считается черный и темно-каштановый. Светлые тона меха—дешевле.

Для ловли бобров употребляются особые весьма усовершенствованные капканы с сетчатыми захлопывающимися половинками и удерживающими зверя живым (см. фот. № 1). Особенно легко ловятся молодые, что для целей питомника весьма выгодно, ибо молодые животные легче ручнеют. Молодых ловить следует не ранее 5-ти недельного возраста, т.-е. не ранее конца июня или июля. Вес их в этом возрасте обычно колеблется от 2 до 4 фунтов и ловят их без особого труда с лодки при помощи особых сачков из металлической сетки. Лов обычно произво-

Фото № 2).

Искусственное кормление молодого бобра на американских фермах.

дится вдвоем, при чем один правит лодкою, другой орудует сеткой, высматривая в воде нырнувших молодых или подкарауливая их у выходов нор или хаток. Молодые бобры обычно дольше 2—3-х минут не могут быть под водою и всплывают подышать на поверхность. Пойманные они свободно даются в руки, не делая попыток кусаться. Первое время их выдерживают в особых небольших отгороженных питомниках-загонах (Corral) с достаточным кормом. Здесь они быстро ручнеют здесь же производится и отбор молодых на племя и на продажу.

О кольцевании птиц.

За последние несколько лет все чаще и чаще попадаются охотникам птицы с аллюминиевыми кольцами на ногах, все больше и больше людей занимаются кольцеванием птиц. Но большинство охотников, в особенности в деревне, не знакомы еще ни с целями и задачами кольцевания, ни с тем, куда и как давать сведения о найденной птице с кольцом. Кольцуют птиц для того, чтобы собрать определенные факты, точные материалы из жизни птиц. На каждом кольце есть буква серии, номер кольца и адрес учреждения, занимающегося кольцеванием: в СССР—Москва Б. Ю. Н. (биостанция юных натуралистов), в Германии—Rossiten Yogelwarte и т. д.

Лица, кольцующие птиц (в частности я кольцую птиц Московскими и германскими кольцами в совхозе „Семково“ Заславльского Района) дают подробный отчет на биостанцию, откуда получили кольца. Они записывают против номера каждого кольца название закольцованной птицы, пол ее, старая птица или молодая, время и место кольцевания и все другие данные. Как только кто-либо поймает или убьет птицу с кольцом на ноге, надо сообщить по адресу на кольце и в союз охотников следующие сведения: 1) когда поймана или убита, число, месяц и год), 2) где (деревня, сельсовет, район, округ), 3) какая птица (если охотник не знает точного научнаго названия птицы, желательно целиком доставить ее в союз охотников или к специалисту для определения вида), 4) другие данные, если они будут (заметно ли было, что птица больна, замечали раньше птицу эту в данном месте и т. п.). К сожалению, очень немного колец попадает в руки людей, которые дают сведения станции. Но всё же собирается очень интересный материал.

Раз какая-либо птица летом закольцована в Белоруссии, а зимой убита в Африке, а другая зимой закольцована в Индии, а летом найдена у нас—мы имеем материал, где зимуют наши птицы. Закольцевав птиц в гнезде и получив данные, когда убиты или пойманы эти птицы, мы можем узнать, сколько лет живут птицы на воле. Можно узнать массу других интересных, данных: как кочуют птицы, спариваются ли они на 1 год или на всю жизнь, возвращаются ли на свои прошлогодние гнезда те же птицы, как расселяются молодые птицы, спариваются ли между собою птицы, выведенные одними родителями (братья с сестрами) и т. д. и т. д.

Товарищи охотники! Вы как люди близко стоящие к природе и сами наблюдающие ее—знайте, что данные о каждом кольце очень ценны для науки о птицах и услышав о птице с кольцом постарайтесь собрать все вышеуказанные сведения о ней и послать в союз охотников, а еще лучше на биостанцию.

М. Ф. Патцер.

Прылёт птушак.

Ст. Асіповічы. 20-га сакавіка с.-г. заўважан прылет першых стаек грачоў. 24-га—невялічкіх стаек шпакоў. 14-га красавіка заўважана стайка гусей галоў у 30, якія цягнулі на сярэдняй вышыні ў усходнім напрамку. Таго-ж дня знойдзены дзьве стайкі качак, галоў па 10—12, аддыхаўшых на верхаводзьдзі яшчэ ня ўскрытай ракі Сіняй. 16-га красавіка на сенажаці той-жа ракі паказалася некалькі стаек кнігавак, якія сядзелі на качкарніку. Заўважаны і адзінока лётаючыя ў вышыню.

Радавы паляўнічы.

Пухавіцкі раён. 5-га красавіка масавы пралёт кнігавак. 8-га красавіка такавалі цецярукі, седзячы галоўным чынам на дрэве. Лёталі невялікімі стаямі—4—6 шт. Вечарам такавалі мала, а раніцой больш у мясцох рэдкага сасновага лесу. 11-га красавіка зьявіліся дзікія галубы (вяхіры). Не варкуюць, трымаюцца больш каля поля.

Вёска Туманаўка, **Савіцкі П.**

КАРЦЕЧЧУ ПА ГАЛАВАЦЯПАХ.

Абаронцы браканьераў.

Пушная канвэнцыя пры Наркамгандлі БССР па ініцыятыве Дзяржгандлю 3 красавіка 1929 г. пастанавіла дазволіць скупляць у гэтым годзе скуркі вавёркі і куніцы, дабытыя ў мінулую зіму недазволеным спосабам. „Белкохотсоюз" па гэтаму пытаньню застаўся пры асобнай думцы і пратэставаў аб выясеньні такой пастановы. Яна настолькі цікавая, што ні ў якім разе ня можа быць не заўважана.

Дазвол скупліваць пушніну, дабытую недазволеным спосабам, ушчэнт руйнуе паляўнічую гаспадарку і зьнішчае тыя мерапрыемствы, якія былі зроблены ўрадам і саюзам паляўнічых да аднаўленьня яе.

Як навуковыя, так і гаспадарчыя ўстановы даўно заўважылі, што колькасьць паляўнічага зьвера ў БССР за апошнія гады катастрафічна зьменшылася; асабліва гэта заўважана адносна вавёркі і куніцы. Каб зусім не перавесьці гэтага каштоўнага зьвера, **урадам БССР, у мэтах аднаўленьня паляўнічае гаспадаркі,** зусім забаронена паляваньне на яго. З тэйжа мэтай пры выданьні Крымінальнага Кодэксу БССР у 1928 г. павялічана карная санкцыя на недазволенае паляваньне.

Пытаньне аб магчымасьці дабываньня на абшары БССР вавёркі і куніцы ня раз абмяркоўвалася навуковымі і гаспадарчымі ўстановамі і вырашана ў бок катэгарычнае забароны паляваньня на гэтага зьвера. Гэта стала бясспрэчным. Правілы паляваньня, зацьверджаныя Наркамзямам БССР (бюлетэнь СНК БССР № 17 за 1927 г.), катэгарычна забараняюць паляваньне на вавёрку і куніцу, і дабываньне іх зьяўляецца злачынствам, якое караецца па арт. 125 Крым. Код. Дабытая вавёрка і куніца, згодна арт. 125 Крым. Код., павінна быць канфіскавана. Але што да гэтага членам Пушной канвэнцыі? Што ім да законаў ураду? „Спэцы" з Белдзяржгандлю і Пушной канвэнцыі парашылі дазволіць гандаль рэчамі, якія па закону належаць канфіскацыі.

Але яны тут памыліліся і зусім забылі, што ажыцьцяўленьне пастановы Пушной канвэнцыі будзе мець шкадлівы ўплыў на паляўнічую гаспадарку, бо яе галоўны вораг і шкоднік—браканьер, які ў працягу апошніх год руйнаваў народнае багацьце, узварухнецца, будзе мець магчымасьць і зараз дабываць недазволенага законам зьвера. Пастанова Пушной канвэнцыі хоча ўзаконіць гэта браканьерства і ідзе яму насустрэч. Калі-б пайшлі па гэтаму шляху і іншыя ўстановы, дык гэта дало-б браканьерам лішні козыр, і мы з упэўненасьцю можам сказаць, што на лета гэтага зьвера не засталося-б зусім. Той довад, што трэба скупіць усю сыравіну, якая дабыта ў мінулым годзе, не дае падстаў падыходзіць да браканьера так міла, як гэта робіць Пушная канвэнцыя. Сыравіну гэту трэба выкачаць ад браканьераў шляхам прыцягненьня іх да крымінальнай адказнасьці, а ня шляхам гандлю з імі. Ніхто ня думае змагацца з кантрабандаю шляхам гандлю з кантрабандыстымі, якія ўжо перавезьлі свае тавары з-за мяжы; таксама нельга гандляваць і з браканьерамі, якія сваімі злачынствамі руйнуюць паляўнічую гаспадарку!

Што браканьер — звычайны злодзей, які крадзе народную маемасьць, вядома ўсім і на гэта ёсьць законы Савецкага ўраду. Толькі члены Пушной канвэнцыі лічаць яго досыць павжанаю асобаю, што нават зьбіраюцца гандляваць з ім. Вавёркі і куніцы, якія дабыты браканьерамі, зьяўляюцца сьвядома крадзенымі рэчамі, сьвядома дабыты праз незаконнае паляваньне, і купляньне такой пушніны таксама вядома Крымінальнаму Кодэксу (арт. 126), які б'е па цьвёрдалобых чыноўніках, каб зьнішчыць у іх ахвоту да куніц і вавёрак. Трэба мець „добрыя" галовы, каб дадумацца да дазволу куплі сьвядома крадзеных рэчаў. Добра, што пастанова Пушной канвэнцыі не касуе адпаведных артыкулаў Крымінальнага Кодэксу, а то што-ж бы стала з беднай паляўнічай гаспадаркай пры даглядзе за ёю Пушной канвэнцыі. Цікавы выпадак галавацяпства.

Там-Аш.

Ад рэдакцыі: мы поўнасьцю згаджаемся з довадамі аўтара, але пастанова Пушной канвэнцыі не зацьверджана Наркамгандлем, так што яшчэ адным лішнімласкутом паперы прыбавілася ў канцылярыі Пушной канвэнцыі.

Суд слаба пакараў.

У першым нумары часопісі „Паляўнічы Беларусі" зьмешчана заметка аб тым, як Шэляпенка сваімі нарыхтоўкамі спрыяў зьнішчэньню вавёркі.

10 красавіка г. г. справу аб гэтым злачынстве разглядаў Народны суд Клімавіцкага р-ну і, знайшоўшы яго ўпаўне ўстаноўленым, прыгаварыў Шэляпенку і спэца па нарыхтоўках Мілаславіцкага крэдытнага Т-ва Элькіна да пакараньня праз аштрафаваньне па 15 рублёў кожнага. Але ў сілу амністыі 10 гадавіны агалашэньня БССР суд Шэляпенку і Элькінда ад пакараньня аслабаніў.

Падводзячы вынік справе аб зьнішчэньні вавёркі, мы павінны сказаць, што, амніставаўшы гэта злачынства, суд падышоў да Шэляпенкі з вялікай бацькаўскай пашанай, забыўшыся, што дзейнасьць Шэляпенкі спрыяла абсалютнаму зьнішчэньню вавёркі і кампрамэтавала паляўнічую арганізацыю перад сумленнымі членамі калектыву за яе, нібыта, слабую барацьбу з браканьерамі, якія безнаказна разбуралі паляўнічую гаспадарку.

Пры судовым разборы прадстаўнік ад калектыву паляўнічых прысутнічаў як звычайная сьведка, і паляўнічая арганізацыя была пакінута бяз увагі.

Мы лічым, што справу трэба пераглядзець.

Стасенка.

Што чуць з білетамі.

(Менск).

Ужо прайшло некалькі месяцаў 29 году, а білеты яшчэ ня толькі ня выданы паляўнічым Менакругі, але і не напісаны. Такім чынам можа здарыцца, што паляўнічыя не атрымаюць да тэрміну паляваньня білеты, бо іх, пасьля напісаньня, будзе крыху трымаць міліцыя. А калі гэта здарыцца, дык зробіцца тое, што будуць паляваць з квіткамі аб узносе і тыя, хто выключан з саюзу ў 1929 годзе і, наогул, гэта дасьць спрыяючую глебу для паляваньня браконьерам.—Трэба паклапаціцца загадзя аб гэтым Менскаму т-ву паляўнічых.

Бякас.

Охота по уткам *).

Н. М.

В НАЧАЛЕ лета перелеты начинаются еще при солнце. Но чем больше убывает день, чем раньше садится солнце, тем позднее летит утка на место жировки. Поздней осенью перелеты эти происходят почти в совершенной темноте, вследствие чего стрельба по уткам чрезвычайно затрудняется. Первыми обычно летят чирки, последними—кряквы и свиязи.

На место жировки утки летят и одиночками, и парочками, и маленькими табунками. Вечерний перелет растягивается на долгое время, но чем позже осень, тем короче длится вечерний перелет. Точно таким-же путем возвращается утка и к месту дневки, при чем, чем позднее осень, тем на большее время растягивается утренний перелет. Лишь поздней осенью, когда утки уже собьются в огромные стаи для совместного отлета на места зимовок, отлет на ночную жировку происходит сразу всей стаей. Утреннее-же возвращение такой стаи происходит маленькими табунками, двойками, тройками, при чем постепенно вся стая вновь соберется на облюбованное место прежней дневки.

Задача охотника, желающего пострелять уток на вечернем или утреннем перелете, прежде всего заключается в том, чтобы отыскать те пути, по которым с удивительным постоянством передвигаются каждый раз утки. Опыт, знание местности, а главное наблюдательность охотника укажут эти пути.

После этого нужно найти подходящее место, где можно было-бы хорошо спрятаться от уток и занять наиболее выгодную для стрельбы позицию. Очень важно, чтобы то место, где встанет на стойку охотник, совпадало-бы с тем местом, где утки, часто летящие на место жировки очень высоко, наиболее снижаются к земле.

Вставать на стойку приходится и на воде, и на берегу (иногда очень далеко от места дневки или жировки), но в обоих случаях важно хорошо укрыться, и, главное, не шевелиться, так как утка, в особенности, когда еще довольно светло, будет замечать охотника еще издали и облетать засаду. Впрочем, тут-же следует отметить, что на вечернем перелете, надобность в устройстве шалаша или иного прикрытия в большинстве случаев отсутствует. Обычно вполне достаточно скрыться за каким-либо кустом, в камыше и проч. и сидеть здесь или стоять совершенно неподвижно, поднимая ружье и вообще приготавливаясь к выстрелу, только в тот момент, когда утки будут от охотника на расстоянии верного выстрела. В тех-же случаях, когда вечерний перелет начинается и происходит в относительной темноте, можно обойтись и вовсе без прикрытия, сатясь и становясь на открытом месте. Если охотник при этом не будет шевелиться, то утки, обладая не очень острым зрением, будут принимать его за куст камыша, кочку и т. д. и не будут его бояться.

Отнюдь не следует гнаться за тем, чтобы встать обязательно на том месте, где жирует утка. Напротив, этого следует всячески избегать и становиться лишь на пути перелета уток на жировку и притом, как можно дальше от него. В противном случае после нескольких выстрелов по налетевшим уткам, они будут избегать того места, откуда неслись громоподобные выстрелы и где они видели своего наиболее страшного врага—человека.

В пасмурную, дождливую, с сильным ветром погоду утки летят обычно ниже, чем в ясную и сухую, да и время самого перелета растягивается на сравнительно больший срок.

На вечернем перелете чучела, подсадные и манка—обычно не в ходу. На утреннем-же,—напротив, все это применяется. Поэтому, утром часто охотятся, становясь не на пути перелета уток с места жировки к месту дневки, а на самом месте дневки. В этом случае совершенно необходимо строить шалаш или иное прикрытие.

4. Охота с чучелами, подсадными и на манку.

Охота эта производится главным образом утром, когда отжировавшая утка возвращается к месту своей дневки. В большинстве случаев охотник выбирает при этом такое место, где не только можно расчитывать на благородных, но и на нырковых уток.

Чем больше выставляется чучел—тем лучше. Однако, число их и расстановка должны быть таковы, чтобы вовсе исключать возможность сделать выстрел вместо подсевшей утки по чучелу. При большем-же количестве чучел и хаотической их расстановки такие случаи будут довольно часты. Даже при наличии подсадных полезно рядом с ней выставить несколько чучел кряковых уток, вместе с чучелами шилохвости, чирков и проч. Не смешивая с ним, а, напротив, несколько в стороне, на более глубоком месте, следует выставить чучела нырковых уток. Чучела следует выставлять на расстоянии 20—25 шагов от того места, где устроена засада, и всегда, по возможности, на восход, чтобы иметь возможность начать охоту еще тогда, когда вокруг совершенно темно. Необходимо обращать внимание на то, чтобы чучела были-бы расставлены таким образом, чтобы совершенно исключить возможность перепутывания их поводков. В противном случае чучела могут сбиться в кучу и придется выходить из засады и их снова расставлять. Точно также не следует сажать подсадную очень близко к чучелам, так как в этом случае подсадная, по всей вероятности, перепутает свой поводок с поводками чучел.

Засаду для этой охоты приходится делать и на берегу и на воде. Материалом для постройки шалаша обычно служит камыш, тростник, трава и проч., одним словом все то, что имеется под руками и что не может показаться утке подозрительным. Лодку или челн (а с них приходится стрелять, охотясь на воде) также шалашат этими-же растениями, причем для скорости и меньшей заметности закустовки, обычно вгоняют их в кусты тростника или камыша.

Для успешности охоты следует выставлять 3—4 чучела кряковых, штук 5—6 чирков, 3—4 свиязи, шилохвости и т. д. и с десяток чучел нырковых уток. Следует, разумеется, выставлять чучела только тех уток, которые уже появились или еще держатся в данной местности. Так, например, выставление чучел чирка поздней осенью, когда эта симпатичная уточка уже отлетела совсем,—только повредит делу.

Манка уток голосом множит количество птицы, которая будет присаживаться к чучелам, да и вся охота будет куда интереснее и добычливее.

Теперь скажу несколько слов о стрельбе уток при летней и осенней охоте на чучела и манку. В это время года (в противоположность весенней охоте, в тех местностях, где она разрешена) стрелять подлетающих уток следует всегда не давая им сесть на воду, т. к. далеко не каждая заметившая чучела или даже снизившаяся к ним, утка обязательно к ним подсядет, определить-же по поведению утки сядет она или нет,—можно только при наличии огромного опыта, да и то далеко не всегда.

В силу этого шалаш или маскировку челна следует делать всегда такими, при которых было-бы удобно стрелять по уткам на лету.

В большой ветер, в особенности осенью, когда на чучела часто идут и нырковые утки, полезно ставить чучела всегда так, чтобы нырковые утки, поднимаясь с воды,—а это происходит всегда против ветра—приближались, а не, напротив, удалялись от охотника. Для этого нужно становиться спиной к ветру.

Во избежание выхода из шалаша за каждой убитой птицей или выезда за ней на лодке из-за кустовки и дабы убитых уток и снесенных ветром или течением в сторону можно было скоро найти, следует выбирать для стойки такие места, которые-бы давал охотнику возможность собирать добычу только по окончании охоты и без боязни утратить уток.

Охота с подсадными, на чучела и на манок начинается с начала охоты (точнее,—с момента взматерения молодых) и заканчивается только с исчезновением уток вообще. По времени дня—охота начинается еще в темноте и продолжается до 8—10 часов утра, а поздней осенью (по нырковым уткам) и значительно позднее, до полудня, а часов с 3—4 начинается вновь с тем, чтобы закончиться к вечеру. Но и летом, в погоду пасмурную, дождливую и ветряную или в таких местах, где утку днем постоянно тревожат, такая охота может продолжаться почти без перерывов в продолжении всего дня.

* * *

Для стрельбы *всех* уток *летом*, когда редко приходится стрелять на расстоянии свыше 50 шагов, самое разумное пользоваться дробью №№ 8 или 7 англ. счета. Позднее, когда утка станет более строгой и более крепкой на рану, можно брать дробь несколько более крупную №№ 6 и 5. Этими-же номерами следует стрелять не крупных уток (чирков, лопоносок) и поздней осенью. По средним по величине уткам осенью следует стрелять дробью №№ 4 и 3, и только по крякве, свиязи и проч. поздней осенью, когда стрельба нередко идет на расстоянии, близком предельному выстрелу дробовика, можно пользоваться дробью №№ 1 и 2.

*) Начало см. „П. Б." № 4.

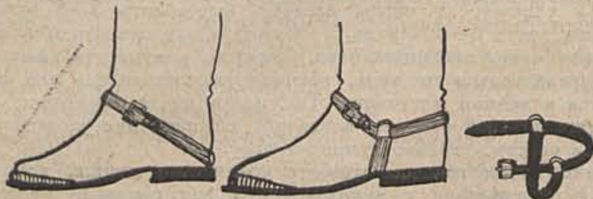
Н. М.

Паляўнічыя абуткі ўлетку.

УЛЕТКУ, калі даволі цёпла і ў паветры і ў вадзе, карыстаньне высокімі, балотнымі або іншымі высокімі і непрамакаемымі ботамі наўрад ці можа выклікацца неабходнасьцю. Гэта хутчэй усяго—вядомая дань паляўнічай модзе. У высокіх ботах і заморышся скарэй, ды і ногі папсуеш, у асаблівасьці, калі хадзіць прыходзіцца шмат, а надвор'е гарачае. Толькі ў тым выпадку, калі паляўнічы схілен да прастуды ці наогул хворасьці або ўжо пасьпеў нагуляць раматуз або іншую хваробу—ногі належыць некалькі паберагчы, хаця-б і за кошт лёгкасьці і прыемнасьці хадзьбы.

Між іншым, належыць тутака-ж адзначыць, што ў тым выпадку, калі паляваньне трэба пачынаць раніцою і трэба хадзіць па высокай няскошанай траве або кустох—не ўберагуць і непрамакаемыя

боты, як-бы добры і высокі яны ня былі. Раса ў гэтым выпадку пройме ня толькі любую скуру, але замоча нават кашулю або куртку паляўнічага.

Для гэтага ў цёплую пару года лепш за ўсё хадзіць на паляваньне ў поршнях або ім падобным абутку, які назначан для захаваньня ног паляўнічага ад царапін, парэзаў і іншых няпрыемных датыканьняў да глебы і расьлін, а зусім не ад вільгаці і вады. Нават, напроціў, вада, пападаючы ў абутак і стала зьмяняючыся, будзе толькі асьвяжаць ногі і ня дасьць ім падапрэць ад цяплыні. Але насіць на сабе любы, нават ня высокі абутак, напоўнены вадою—вельмі няпрыемна і цяжка, для чаго належыць у некалькіх мясцох, бліжэй да падмёткі, зрабіць у ім круглыя дзіркі, замацаваўшы іх пістонамі. У гэтым выпадку вада будзе паволі сьцякаць з абутку, не затрымліваючыся ў ім хоць на колькі небудзь.

Лепш за ўсё, калі поршні або ім падобны абутак будуць даволі высокі, даходзячы амаль да аснаваньня ікры і пакрываючы ўвесь пад'ём нагі, гэта значыць будуць сантымэтраў на 8—10 вышэй звычайнага камаша. Поршні менш высокія, як напрыклад, найбольш распаўсюджаныя—адкрытыя, менш зручны, бо ў іх стала пападае бруд і розны мусар, што і няпрыемна і нязручна пры хадзьбе.

Шнураваць высокія поршні лепш за ўсё бічоўкай або вузкім рамушком з сырамятнай скуры. Задняя шнуроўка поршняў якая менш апляецца пры хадзьбе—лепш. Пагэтаму шнураваць поршні належыць прадзяваючы бічоўку або рамушок праз устаўленыя пістоны, а не зачапляючы за кручкі ботаў. Падмёткі поршняў звычайна робяцца з таго-ж куска скуры, як і самыя поршні. Больш таго, звычайна асобнай падмёткі ў поршнях наогул ня робіцца, а ўсе яны крояцца з аднаго куска скуры. Усё-ж лепш даць да іх асобную падмётку з шырокім і нізкім каблуком. У гэтым выпадку поршні будуць больш моцнымі, ды і хадзіць у іх будзе значна лепш.

Шыць поршні і наогул падшыўку да іх рабіць лепш за ўсё ня тоўстым, але моцным сырамятным рамушком, у крайнім выпадку замест яго трэба падбіць дравянымі шпількамі. Сшываць-жа поршні дратвай і наогул ніткамі—ня трэба. Такія поршні слабыя, бо як нітка пабудзе некалькі раз у вадзе, хутка загніецца і поршні разваляцца.

Поршні павінны быць прасторнымі, але баўтацца на назе яны не павінны. Удалая шнуроўка высокіх поршняў і ўмелае прымацаваньне іх да нагі пазбаве ад баўтаньня абутку на ёй і ад ссадзін і ад мазалёў.

Некаторыя паляўнічыя робяць для летняга паляваньня спэцыяльныя шнуравыя, сантымэтраў на 30 вышынёй, боты. Боты гэтыя шыюцца як звычайныя камашы і пад іх падбіваецца нятоўстая падмётка і нізкія каблукі. Насок ботаў падбіваецца нявысокім наносьнікам з падмётачнай скуры. (Гл. малюнак № 1). Па ўсяму нізу ботаў належыць прабіць круглыя дзірачкі, замацаваўшы іх пістонамі, каб сьцякала папаўшая вада. Для паляваньня ў лесе, дзе глыбокай вада амаль ня бывае, можна рабіць такія боты зусім непрамакаемымі і бяз дзірачак. Вядома, такія боты значна зручней поршняў нават і высокіх, але яны затое некалькі цяжэй і даражэй.

Пад поршні належыць надзяваць тоўстыя шарсьцяныя панчохі або лёгкія палатняныя анучы. Можна падкласьці нятоўсты пласт саломы або сена. У гэтым выпадку няроўнасьці глебы будуць яшчэ менш адчувацца нагой.

Ч. Первобытный.

Охота в Архангельской губернии.

(Путевые заметки)

Архангельская губерния представляет из себя довольно глухое, преимущественно лесистое место, почему, понятно, зверя и дичи в этой губернии, как и в других северных районах, порядочно.

Будучи на Ширшенской зооферме (в 20 верстах от Архангельска), в феврале этого года мне довелось побывать на охоте. С этого места начинаются леса, идущие от Архангельска к юго-востоку по Северной Двине и к юго-западу—к Карелии. Здесь, как и во всей губернии, поражает изобилие зайцев и белых куропаток. Русака там нет совершенно. Все наводнено беляком. Беляк живет и в лесу, и в перелесках, и на полях. Их здесь приходится, пожалуй, не менее 2-х на один гектар. Однажды мы отошли от зоофермы метров на 60, к оврагу. Четыре стрелка стали в ряд в полтора стрельбища друг от друга, а остальные три охотника зашли со стороны оврага и, похлопывая, двинулись к стрелкам. Этот загон обнимал своей цепью не более 2—2,5 гектаров и все же было поднято пять беляков.

Беляк здесь совершенно белый—(без синеватого отлива, как у нашего) и несколько крупнее нашего. Проезжая от Архангельска до Вологды можно видеть из окна вагона, как вся поверхность снега утоптана зайцами и пр. зверьем.

Адусюль і аба ўсім.

△ **Украіна** (Тульчанская акруга). У пачатку студзеня месяца наглядаліся выпадкі галоднай сьмерці зайцоў і коз. Знойдзеныя трупы былі страшэнна худыя: адны косьці ды скура.

△ **Украіна.** У зьвязку з вялікімі маразамі заляталі да будынкаў дрохвы. Згодна паведамленьням, там, такім чынам, загінула каля 120 шт. дрохваў ад голаду і холаду. Саюзам паляўнічых зроблены захады да аховы гэтых птушак.

△ **Грузія.** 13-цігадовы хлапец Уладзімер Гардзееў забіў ваўка. Хлапец прэміраван.

△ **РСФСР, г. Пугачоў.** Напалі на стада авечак ваўкі і адбілі 200 шт., з якіх засталося жывымі толькі 15 авечак.

△ **Сібкрай.** Забіў вутку з абручыкам з паметкай „Inform NN gar паляўнічы Дзесяткаў у 45 кілёмэтрах ад Тары. Кляймо гэтага абручыка належыць аднаму з магараджэй Індыі, княства Дар. Такім чынам відна, што сібірскія вуткі зімуюць у Індыі.

△ **Востраў Гельголянд.** Назіраўся такі масавы пералёт птушак з 24 на 25 кастрычніка 1928 г., што сьвет маяка на гэтым востраве прыцягваў цэлыя хмары іх. Ляцелі галоўным чынам шпакі і жаўранкі. Шчабятаньне птушак заглушала чалавечы говар. Птушкі выбівалі шыбы ў вокнах маяка і разьбіваліся самі. Назаўтра было падабрана 1.700 шт. абясьсіліўшых птушак. Забітых насабіралі некалькі мяшкоў. Паміж імі быў знойдзен вялікі кулік, які ў палёце праткнуў сваім носам шпака і разам з ім загінуў.

△ **Сібір.** Два браты палявалі на мядзьведзя. Пасьля таго, як па мядзьведзю адзін з іх стрэліў, мядзьведзь накінуўся на яго і падмяў пад сябе, але паляўнічы ня струсіў і зарэзаў яго нажом з-пад нізу.

△ **РСФСР. Сызрань.** Загрызьлі ваўкі лясьніка. Саюз паляўнічых пачаў барацьбу з наплывам ваўкоў.

△ **Твер.** На аблаве на ваўкоў было забіта 10 ваўкоў, але адзінаццаты аказаўся шалёным і пакусаў 24 загоншчыкаў.

△ **Сызрань.** Паляўнічы забіў тапаром ваўчыцу. Ваўчыца з двума ваўкамі кінулася на паляўнічага сабаку. Сабака ўцякла пад ногі паляўнічаму. Ваўкі разьбегліся, а ваўчыца пагналася за сабакам, але была засечана тапаром.

△ **Сібір.** Бярлогу ў стагу сена зрабіла мядзьведзіца. Прыехаўшая за сенам сялянка пачала класьці сена на воз, але ўбачыла ў стагу мядзьведзя. Яна пабегла ў вёску і прывяла двух паляўнічых і міліцыянэра (заарыштавацьǃ). Мядзьведзіца ўцякла ў лес, пакінуўшы двух ланчукоў, якія былі злоўлены.

△ **Амур. Сібір.** У студзені паляўнічы Багачоў з сынам паляваў на кабаноў, а за кабанамі ішлі цігры. Калі паляўнічыя дагналі кабаноў, цігры рвалі кабана. Убачыўшы людзей, вялікі цігр уцёк, а малады кінуў кабана, абыйшоў кругом і раптам накінуўся на бацьку Багачова, зьбіў яго з ног адным ударам. Але паляўнічы не расьцяраўся і засунуў яму ў рот кулак, ад чаго цігр стаў давіцца. Тым часам падыйшоў сын і некалькімі стрэламі з драбавіка забіў цігра. Цігр заважыў 96 клгр., наогул амурскі цігр важыць 250—290 клгр.

△ **Новасібірск.** Пагібель цецярукоў. У лістападзе месяцы пасьля выпаўшага сьнегу неяк пайшоў дождж. Змачыўшы сьнег, на ім утварылася корка лёду. Цецярукі, сядзеўшыя ў сьнягу, не маглі выбрацца з-пад лёду і загінулі там. Зараз паляўнічыя знаходзяць шмат трупаў цецярукоў.

△ **У Злучаных Штатах Амэрыкі** на 1926-27 год было 6.000.000 паляўнічых, у **Францыі** 1.319.719, а ў нас у СССР каля аднаго мільёну.

△ **РСФСР. Цікавы выпадак.** Члены саюзу Фацерын і Нікуцін выкапвалі з ямак тхароў і гарнастаяў. Раптам яны пачулі, што ў ямцы нешта шыпіць. Сталі капаць яшчэ далей і выкапалі замест тхароў і гарнастаяў 72 гадзюкі. Гадзюкі былі трох відаў—чорныя, шэрыя і жаўтаватыя. Некаторыя мелі даўжыню да аднаго мэтра. Скапленьне столькі гадзюк у адной яміне тлумачыцца тым, што звычайна гадзюкі спаўзаюцца кудынебудзь пад схіл і там падточваюцца пад карані дрэў, у скалу, пад камень, як і гарнастай ці тхор на зіму. Як сьнег згоніць, зноў вылязаюць на сонца грэцца.

△ **Махач Кала.** Забіты зусім чорны воўк. Шкурка перадана музэю.

△ **Кутаіс.** Пры пракладцы тунэля знойдзен тунэль натуральны. У выніку абсьледваньня тунэля там аказалася падземнае возера. У возеры жыве рыба без вачэй.

△ **Твер.** Шалёны воўк перакусаў каля 20 сялян, некалькі сабак і авечак.

△ **Архангельск.** Паляўнічы з в. Ляхаўская, Шынкурскага павету ў адзін дзень забіў трох мядзьведзяў.

△ **РСФСР.** Каля вёскі Шымозера, Ладзейнапольскае акругі, пры дапамозе 5 лаек злоўлен жывым мядзьведзь, вагой больш 50 кгр.

△ **РСФСР.** У Цюменскай акрузе забіт рэдкі па велічыне глушэц, які адрозьніваецца і сваім цёмным колерам. Ён заважыў 6 клг. і 400 грм.

△ З шмат адкуль паведамляюць аб гібелі зайцоў. Прычына гібелі—заражэньне лентачнымі глістамі, лічынкі якіх паражаюць нутраныя ворганы (печань, лёгкія і г. д.).

△ **Англія.** Заўважваецца вялізарнае павялічэньне кроўных сабак. У 1913 г. Кенель-Клюбам было зарэгістравана 1900 сабак, а ў 1928 г.—56.000. У гэтым годзе на выстаўку ў „Gruft's Show" было запісана 9.682 сабакі. Першае месца па колькасьці займалі падружэйныя, галоўным чынам, Спаніэль-Кокеры.

△ **Англія.** Зьявілася новая таемная хвароба на сабак, мусіць, вельмі заразная. Пачынаецца яна нэрвовымі прыпадкамі, якія цягнуцца бывае некалькі гадзін і даводзяць сабаку да хуткай сьмерці. Вэтэрынарны Інстытут у „Gandem Town" назначыў спэцыяльную камісію для яе абсьледваньня. Кінолёгічнае таварыства назначыла прэмію ў 20.000 фунтаў стэрлінгаў за пасьпяховую барацьбу з ёю.

△ **Амэрыка. У Лонс-Анжэлос** здох вядомы чатырохногі кіно-артысты—нямецкая аўчарка „Петр Великий". Яго застрэліў фэрмер, у плот якога ўрэзаўся аўтамабіль, у якім ехаў уласьнік „Петра Великого" разам з ім. Суд прысудзіў з фэрмера ў карысьць уласьніка 125.000 доляраў. „Петру" былі зроблены пахароны з пашанай, на якіх прысутнічалі ўсе двуногія кіно „звезды" Лос-Анжэлоса.

△ **Стаўрополь.** Адчынен буйнейшы ў РСФСР рыбны гадавальнік, плошчай у 35.000 гэктараў. На гадавальнік патрачана каля 18.000 руб. Там гадуюцца зеркальныя карпы.

△ Нядаўна на выстаўцы маленькіх вынаходніцтв у Парыжы быў пастаўлен вэлосіпэд, які ў розабраным выглядзе зьмяшчаецца ў маленькі ручны сакваяж. Ня гледзячы на гэта, вэлосіпэд вельмі моцны. У Францыі гэтым вэлосіпэдам ужо карыстаюцца паляўнічыя.

△ У Ленінградзкі Інстытут параўнаўчай паталёгіі, украінскім урачом дастаўлена сыраватка, якая вылечыла шмат сабак ад чумы на поўдні СССР. Сыраватка паніжае тэмпэратуру хворага сабакі і папярэджвае аслажненьні. Падрабязнасьці дапасаваньня сыраваткі можна ўзнаць у Інстытуце (Ленинград, Моховая, 15, у пом. директора Анисимова).

Не мало здесь белых куропаток, тетеревов и глухарей. Говорят, что года три тому назад глухари частенько залетали посидеть на наблюдательную вышку в лисьем питомнике. Однако, после лесного пожара, который был здесь года два тому назад и захватил огромную площадь леса в несколько сот кв. метров—глухари несколько отдалились. Крупного зверя (если не считать лисиц) в 25 клм. радиусе от Архангельска нет. Волки ушли за оленьими, хозяйствами, которые из года в год уходят все дальше и дальше от Архангельска. Медведь выбит. Дикого оленя также нет.

Если кто хочет поохотиться за медведем—ему придется от'ехать от города Архангельска километров 40—50; здесь медведь редкостью не является.

На озерах множество уток и проч. болотной и водоплавающей дичи. Не редок и гусь.

Черно-бурых лисиц вблизи Архангельска нет, если не считать иногда заходящих из-под Печеры. В мою бытность там, один промышленник словил черно-бурку в капкан недалеко от города, километров 15. Это событие произвело такой же фурор, какой бы получился у нас при появлении теперь зубра. Говорят, что лет 10 уже никто черно-бурки около Архангельска на воле не видел. Шкурка этой лисицы куплена Архангельским Госторгом за 200 р. (лимитная цена). Однако, показывавшие мне эту шкурку сотрудники Госторга говорили, что если бы она была убита недели две раньше, т. е. когда еще не было установлено лимита на дорогой мех—эта шкурка вытянула бы 650—750 руб.

Перапіска з чытачом.

Кандрацьцеву С. (Чэчэрскі раён). Сябра саюзу паляўнічых мае права трымаць і паляваць з наразнымі стрэльбамі не ваеннага характару. Дазвол на трыманьне такой стрэльбы выдаецца органамі ДПУ.

Сьвятоха. (Плешчаніцкі р.). Паляваньне на куніцу будзе дазваляцца па меры яе разьвядзеньня.

Андрушкевіч. (Астрашыцка-Гарадз. р.). Прэміі па адстрэлу драпежнікаў выдаюцца па конкурсу і сказаць ці атрымаеце вы прэмію і якую, зараз не магчыма.

Сідарэнку І. Асобам, якія маюць стрэльбы па дазволу міліцыі і ня лічацца паляўнічымі, порах і, іншыя прылады выдаюцца ў колькасьці, не перавышаючай устаноўленай нормы.

Лахадзу Х. Ваша пытаньне асабістага характару. Калі на гэта згадзіўся сам паляўнічы, дык мае права.

Марозу І. А. 1) У мэтах грамадзкай небясьпекі на вуліцах страляць сабак забаронена. 2) Другое ваша пытаньне няістотнае. 3) На гэта пытаньне чытайце адказ у № 4 „П. Б.“—„Перапіска з чытачом“.

Казлову Р. (Гом. акр.). 1) За артыкулы і вершы, зьмешчаныя ў часопісі, выдаецца ганарар. 2) Значок паляўнічага будзе выпушчан. 3) Вузаўцы і інш. вучні, якія атрымліваюць стыпэндыю, карыстаюцца палёгкамі пры ўступленьні ў саюз. (Гл. шкалу ў „П. Б.“ № 1 за 1929 г.).

Сацукевічу. На вашы пытаньні дан адказ у № 4.

Мазейку А. (Азарыцкі р.). За атрыманьнем прэміі за застрэленага ваўка, калі вам не выдае раённае бюро калялктыву, зьвярнецеся ў акруговае таварыства.

Хранюкі А. (Лепельскі раён). Калі паляўнічы не перарэгістраваўся да 1-га студзеня, дык міліцыя мае права адабраць стрэльбу. На другое пытаньне шукайце адказ у № 4-м і ў гэтым нумары таварышу Кандрацьцеву.

Язэпу. (Лупалаўскі р.). 1) Прэміі за выяўленьне браканьераў даюцца па згодзе з акруговым таварыствам паляўнічых. 2) Дабраахвотным назіральнікам за паляваньнем можаце быць, толькі трэба зарэгістравацца ў Бюро Калялктыву паляўнічых.

Янушкоўскаму К. І. 1) Разьмер пая ўстанаўляецца па маемаснаму становішчу. Асобы, якія ўступілі ў Саюз, у час іх уступленьня павінны ўнесьці пай па вядомай катэгорыі. Далейшае яго павышэньне можа быць толькі пры зьмене яго маемаснага становішча. 2) Павялічэньне пая выклікана жыцьцёвай неабходнасьцю і бесьперабойным задаваленьнем паляўнічых прыладамі паляваньня, пашырэньнем загатоўчых функцый саюзу, скарачэньнем банкавых крэдытаў, і зараз сказаць немагчыма, ці будзе пай у далейшым павялічвацца. 3) Ніхто ня можа яшчэ давесьці, што самцы зьнішчаюць вясною вывадкі, а само жыцьцё даводзіць нам, што, дзе няма самцоў, там і самкі застаюцца бяз вывадкаў. Пагэтаму вясеньняе паляваньне і забаронена поўнасьцю. 4) Увесну трэба даць спакойна гнездавацца птушцы і зьверу і таму забаронена страляць, бо страляніна больш прыносіць шкоды паляўнічай гаспадарцы, чым карысьці, калі вы заб'еце пару цецяравятнікаў. 5) Беларусь зьяўляецца краем у паляўнічым сэнсе непрамысловым. Дабытковасьць раёнаў амаль усюды роўна, за выключэньнем вельмі нязначнай часткі, а таму ўстанаўляць пай па дабытковасьці раёнаў не выклікаецца патрэбнасьцю. 6) Калі вы ня маеце чым заплаціць за паляўнічы білет, дык зьвярніцеся ў камітэт узаемадапамогі за даведкай, што вы бядняк, і вам будзе дано акруговым саюзам права атрыманьня білета на ўмовах з палёгкай. У міліцыі дазвол на права хаваньня аружжа могуць атрымаць толькі тыя члены, якія атрымаюць даведкі ад саюзу паляўнічых, што яны ня будуць браканьерстваваць. 7) За зьнішчэньне пярнатых і іншых драпежнікаў прэміраваньне паляўнічых учыняецца ў парадку конкурснае сыстэмы. Правілы ўдзелу ў конкурсе зьмешчаны ў білеце за 1928 г. 8) За атрыманьнем каляндара зьвярнецеся ў раённае бюро вашага калялктыву. Адначасова пытаемся ў праўленьня Віцебскага акруговага таварыства, чаму ваша райбюро да гэтага часу ня дало вам календара.

9) Ня ведаем, аб якой кніжцы т. Бутурліна вы пытаецеся? Паведаміце, якую кніжку хочаце набыць.

Изловивший лисицу рассказывает, что, обнаружив черно-бурку в своём районе, он расставил специально для нее более 200 капканов и более 2-х месяцев атаковывал ее ими, пока, наконец, не изловил. Далее он продолжает: „я бы ее раньше изловил, но проклятые зайцы портили капканы—больш пултыщи я их выбрал из капканов пока ее не взял“.

В Архангельской губернии охотятся преимущественно капканами и всевозможными ловушками (петли и пр.). Этот варварский способ охоты уничтожает неимоверное множество беляка, куропатки и пр. об'ектов охоты. „На наш век хватит“—говорят хищники. А между тем, серьезные охотники и просто честные граждане говорят, что дичи и зверя становится из года в год меньше. Да оно иначе и быть не может при таком порядке вещей, когда чуть ли не на каждом кв. метре расставлена петля, капкан или еще какое-либо варварское орудие истребления.

Надо полагать, что если местная власть, и Всекохотсоюз не примут мер—срочных и решительных—к упорядочению охоты на севере, то в ближайшие 15—20 лет, ныне еще богатый об'ектами охоты север, станет пуст.

Мабілізуем увагу паляўнічых навакол усебеларускага конкурсу па зьнішчэньню драпежнікаў.

Пабудуем Самалёт „Паляўнічы Беларусі“.

Таварышы Паляунічыя!

Звыш 12000 руб. ужо сабрана на самалёт „Паляўнічы Беларусі“, але-ж гэтай лічбы яшчэ мала.

Самалёт „Паляўнічы Беларусі“ павінен быць пабудаван як мага хутчэй. Прыцягнем увагу ўсіх паляўнічых да гэтай вялікай справы.

За апошні час паступілі сродкі ад наступных раёнаў і акруг:

Барысаўскага 13 р. 60 к., Дабрушскага 5 руб., Буда-Кашалеўскага 20 р. 75 к., Веткаўскага 9 р., Уваравіцкага 7 р., Брагінскага 8 р. 50 к., Чэрыкаўскага 24 р. 64 к., Аршанскага 68 р., Самахвалавіцкага 2 р., Заслаўскага 25 р., Бялыніцкага 122 р., Лельчыцкага 5 р., Лагойскага 15 р., Прапойскага 3 р., Кармянскага 9 р., Крычаўскага 2 р. 85 к., Хойніцкага 35 р. 70 к., Копыскага 9 р. 40 к., Камарынскага 9 р. 40 к., Смалевіцкага 9 р., Хоцімскага 11 р. 05 к. Разам 414 р. 99 к., а з пачатку кампаніі—12.036 руб. 04 кап.

Індывідуальныя паступленьні

(сюды ўваходзяць пералічаныя вышэй сродкі):

Чычыкаў Л., Рабцаў М., Лазараў А., Максіменка Г., Шапараў В., Філіпаў Н., Шмыгін А., Янчэнка П., Котаў Ф., Конозобка Л., Пшанічны В., Аляксееў А., Тамашэвіч М., Новікаў С., Фралоў С., Дубовік Л., Малашонка І., Казлоў М., Шнэйдэр Д., Трыфаненка К., Каваленка Н., Шаціла Г., Шэршнёў С., Петрачэнка А., Жандзільскі К., Рабчэнка П., Вольскі А., Мізьто Ф., Пунінскі А., Літвінаў Я., Кутасоў П., Прыбыльскі К., Крукоўскі І., Ляскоўскі Я., Богуш А., Полятунаў М., Кузьменка К., Пералёткін,Ніканаў Г., Гаўрылькаў Х., Хамякоў, Ляўковіч, Шыгель, Краўчэнка М., Супруненка Н., Бут І., Шаціла Э., Протчэнка Х., Малец П. Кулай Ф., Кулай Э., Т., Савёнак І., Пастушэнка Е., Мінчэнка С., Власенка Н., Баранаў Б., Бомехаў М., Якімаў І. Гэрманенка Ф., Таразевіч А., Лабетка І., Дзікі Д., Грачыха Л., Цульманкоў Д., Камінскі П., Сьцяпанаў І., Ракуцін А., Касьпіровіч Н., Цыплякоў В., Малчун А., Протасэвіч І., Чорны А., Касьпіровіч А., Пятрошкевіч І., Краўчынскі Б., Макарскі М., Рабчынскі М. Н., Рабчынскі М. М., Усьціновіч І., Ясюкевіч, Лапа Я., Коноваленок Ф., Лапа І., Касьпіровіч І., Манёнак Д., Карэнцоў І., Касьпіровіч Л., Мусьніцкі А., Сімаковіч Н., Сідаровіч Д., Плескач А., Астапёнак К., Лапа М., Зязюля А., Брыленкаў Я., Кушнэр П., Хітрыкаў А., Кірэяў Ф., Лонскі А Камлёў Д., Высоцкі Н., Амосаў Н., Пятух В., Кузьнецоў Г., Блізьнекаў П., Кротаў І., Сукоцкі В., Тумар І., Тумар А., Козыраў І., Ігнатовіч І., Вінтэрштейн А., Латыш Т., Галандаў А., Лыскоў Н., Шабусаў Я., Капылоў В., Невядомскі А., Казіміраўскі Л., Паловікаў Д., Бародзіч Л., Драздоў Е. Цымбарэвіч І., Саўчкоў Я., Саўчкоў П., Еўсіевіч П., Сныт ка Н., Зубрыцкі А., Манькоўскі П., Варламаў А., Варламаў А. Прыемка Н., Зьберапоўскі І., Кульбацкі Н., Арлоўскі В., Сьвірэйка Т., Хітрыкаў І., Хітрыкаў М., Цумароў А., Струновіч П., Забаронак С., Варламаў Т., Карабанаў М., Варламаў А., Варламаў І., Хітрыкаў Р., Бахур І., Умецкі С., Яськевіч А., Ластаўкін І., Ластаўкін Р., Лапа Я., Кісялёў В., Кісялёў В., Кісялёў А., Шутаў П., Скубілаў Г., Лукьянаў І., Машка Ф., Быльнікаў М., Глінскі Г., Станкевіч С., Скрыцкі І., Бломнік І., Будкевіч С., Лычкоўскі Л., Альшэўскі Т., Лугакаў С., Маркевіч А., Вакуяў К., Палуда Т., Зубрыцкі С., Сідаровіч П., Новікаў К., Карамазаў Ф., Бяляеў І., Лапа І., Арлоўскі І., Чорны А., Лапа Ф., Ціхановіч Б., Басевіч С., Галандаў М., Жыгалаў Д.

Уношу і выклікаю.

Па выкліку т. Шмідта ўношу 5 руб. на самалёт і выклікаю: т. Шапіра (Бабруйск) і т. Трусава (Полацак).

Вігдорчык.

Лепшыя і горшыя.

5-га мая мы праводзілі дзень друку, таму ня лішнім будзе ў майскім нумары часопісі адзначыць лепшых і горшых зборшчыкаў падпіскі на часопісь „Паляўнічы Беларусі“.

Вось яны лепшыя: Марозов—старшыня Гомельскага таварыства, Сідарэнка—старшыня Брагінскага бюро, Бабчонак—Рачыцкага бюро (Гом. акругі), т. т. Жук—старшыня Сьмілавіцкага бюро, Шурко—Узьдзенскага бюро, Грынько—Барысаўскага бюро (Менакруга).

т. Кітноўскі—Слуцкае бюро (Бабруйская акруга).

А вось і горшыя па збору падпіскі: Жураўскі і Чаўскі раёны (Маг. акругі).

Расьнянскі, Копыскі, Аршанскі, Горацкі, Дубровенскі, Коханаўскі, Чарэйскі, Мсьціслаўскі і Крупскі раёны (Аршанскай акругі).

Кармянскі, Каматкевіцкі, Нараўлянскі, Азарыцкі, Мазырскі раён (Мазырскай акругі).

Чарга за іншымі раёнамі

Адказны рэдактар: **М. Ф. Шмідт.** *Рэдколегія:* **У. С. Данькоў, Г. Я. Хлеўнікаў.**

Друкарня „БДВ“. Зак. № 2532. У ліку 10.000 экз. Галоўлітбел № 1512.